

MARTINA BAŠIĆ

Zavod za lingvistička istraživanja – HAZU
Ante Kovačića 5, HR-10000 Zagreb
mkovacev@hazu.hr

CRIKVENIČKA TOPONIMIJA

U radu se na temelju vlastitoga terenskoga istraživanja¹ i ranije literature prikazuje toponomastička građa Crikvenice. Nakon uvoda i kulturno-povijesnoga prikaza, navodi se povijest imena Crikvenice, lingvistička analiza toponima te strukturna i semantička klasifikacija toponima. Na kraju se rada donosi popis tristotinjak i opis dvjestotinjak toponima te toponomastička karta istraženoga prostora.

1. Uvod

Naselje Crikvenica smješteno je u Kvarnerskome zaljevu Jadranskoga mora, 33 kilometra udaljeno od Rijeke. Do 1992. godine bilo je sjedište bivše općine Crikvenica (koja je obuhvaćala i područje grada Novog Vinodolskog) i općine Vinodolske. Upravnim su se preustrojem odvojile dvije navedene jedinice lokalne samouprave. Grad Crikvenica obuhvaća četiri naselja: Selce, Crikvenicu, Dramalj i Jadranovo. Ta su se stara naselja razvijala kao zasebne cjeline, a danas su gotovo potpuno urbanistički spojena. Grad se prostire na oko 15 kilometara dugome i oko 2 kilometara širokome priobalnome pojasu, koji se nalazi između mora i izduženoga primorskoga grebena, čija je prosječna nadmorska visina oko 300 metara. Naselje Crikvenica po popisu iz 2001. godine ima 7121 stanovnika.

¹ Istraživanje sam provodila pri čestim odlascima u Crikvenicu od 2005. do 2009. godine. Koristila sam se metodom snimanja slobodnoga razgovora s ispitanicima, obilaskom svakoga navedenoga lokaliteta (toponima) i razgovorom na terenu s neimenovanim ispitanicima. Zahvaljujem svojim glavnim ispitanicima, izvornim govornicima crikveničkoga idioma, pok. Jürju Gřžičiću (1935. – 2006.) ‘z *Drăgē*’, Meliti Knêžević (1927.) ‘*Spojāmānēh*’, Tēi Matêjčić-Jêrić (1932.) ‘s *Petākā*’, Vlădimiru Urēmoviću (1924.) ‘z *Ivānčićeva*’, Nēvenki Žūpān-Pêlić (1923.) ‘z *Ōbalē*’. Glavnina je građe provjerena i u popisu *grunтовничких уложakah grunтовне области kotarskoga suda u Bakru* iz 1888. godine koji se čuva u zemljišno-knjižnome odjelu Općinskoga suda u Crikvenici i na internetskoj stranici *www.katastar.hr* (Područni ured za katastar Rijeka, Ispostava Crikvenica, Katastarska općina Crikvenica) na kojoj se nalazi središnja baza postojećih katastarskih podataka Republike Hrvatske koja se vodi u Središnjem uredu Državne geodetske uprave.

Područje grada Crikvenice obilježava relativno razvijen reljef i pružanje padina paralelno s jadranskom obalom. S obzirom na reljef i zemljopisne karakteristike na području naselja Crikvenice, ističu se dolina potoka Dubračine, obalni pojas i zaleđe. Usjek Dubračine dijeli područje Crikvenice na sjeverni i južni dio. Dubina teritorija seže oko 2 kilometra u sjevernome dijelu, do 3 kilometra u središnjemu dijelu i 1,5 kilometara u južnome dijelu do morske obale, a visinski od vrhova i ogranka dinarskoga lanca do mora.

Unutar se krša, ograđene suhozidima (*gromčacami*), disperzno nalaze obrađive površine. S obzirom na to da se nalaze oko naselja, nekada su se većim dijelom obrađivale, no danas su većinom napuštene ili su se naselja proširila. Najviše se uzgajala vinova loza (*trši*), masline (*ulikve*), pšenica (*šenica*), krumpir (*kõnpřr*), ječam (*jašmīk*), trešnje (*črěšnje*), smokve i dudovi (*mūrve*).

Crikveničani su tradicionalno bili ribari, zidari, klesari, pomorci, lončari i kalafati (tesari brodograditelji). Danas je turizam dominantna grana privređivanja.

2. Kulturno-povijesni prikaz naselja Crikvenica

Na prostoru su današnje Crikvenice pronađeni arheološki nalazi mačeva, kopalja, nakita te ostatci brojnih prapovijesnih naseobina, smještenih na zaravnjenim vrhovima brežuljaka nadomak mora.² Njihovi graditelji i stanovnici, prvo Japodi, a od 4. stoljeća prije Krista Liburni, s ovih su uzvisina nadzirali uski kanal između kopna i otoka Krka, a s druge su strane kontrolirali prastari prometni pravac kroz Vinodol. Luka je bila smještena u nekada plovnome, širokome ušću crikveničkoga potoka Dubračine.

Prve zapise o postojanju naselja na prostoru današnje Crikvenice nalazimo na zemljopisnoj karti Rimskoga Carstva, nastaloj vjerojatno u 3. stoljeću, a sačuvanoj u srednjovjekovnoj kopiji iz 12./13. stoljeća pod imenom *Tabula Peutingeriana*. Na rimskoj cesti *Via Publica Aquileia* označena je na obali mora postaja *Ad Turres*, koja se nalazi na pola puta između Rijeke (*Tarsatica*) i Senja (*Senia*). Nedavna otkrića gospodarskoga kompleksa unutar kojega je djelovala keramičarska radionica³ tijekom rane faze romanizacije našega priobalja na lokalitetu Igrališće (u predjelu Podbadanj) pokraj Dubračine potvrđuju su

---

² »... strateški izvrsno postavljena gradina na Kotoru. Bočne obronke i moguće pristupe ušću Dubračine štite utvrde na Kavraniću, Ladviću, a u pozadini gradine na Obli i Dreninu, te humke na Stolniću i grebenu iznad Godača.« (Car i dr. 2008: 17).

³ Nakon pronalaska veće količine radioničkih žigova zaključeno je kako je »Seks Metilije Maksim bio vlasnik crikveničke figline koja proizvodi graditeljsku, uporabnu kućansku keramiku i amfore od vremena kasne Republike do sredine 2. st. n. Kr.« (Lipovac Vrkljanin 2007: 86).

prethodne pretpostavke o postojanju rimskoga naselja.⁴ Upravo ta lokacija za keramičarsku radionicu izabrana je zbog blizine glavnoga kopnenoga puta *Via publica Aquileia*, blizine potoka koji osigurava dovoljnu količinu vode potrebne pri proizvodnji, obližnjih nalazišta gline te bogatog izvora drvne građe za peći iz Vinodola. Ostatci naselja *Ad Turres* na prostoru današnje Crikvenice pronađeni su zahvaljujući razumijevanju značenja toga toponima. *Ad Turres* znači 'kod tornjeva' ili 'kod utvrda' i upućuje na to da je u blizini naselja postojalo nekoliko utvrda namijenjenih nadzoru prometa Akvilejskom cestom. Najprikladnije je mjesto za nadzor bilo upravo na uzvisinama iznad Dubračine na mjestu gdje se ona skrećući iz Vinodola na zapad probija do mora. Zasad su definirane dvije utvrde, utvrda *Badanj* koja se nalazi do mjesta na desnoj obali Dubračine do kojega je ona u prošlosti bila plovna i utvrda Kaštel na prostoru današnjeg ušća Dubračine. Za treću utvrdu arheolozi pretpostavljaju da je bila na lokalitetu Godač, u sredini crikveničke udoline.⁵

Tijekom kasne antike preostali stanovnici *Ad Turres*a povukli su se na istaknuti vrh brda Kotor, gdje su u sljedećim stoljećima nestali stapanjem s novopridošlim Hrvatima, a dio je ostao u funkciji vojne posade u manjemu priobalnome kaštelu na rtu povrh ušća Dubračine i u gradini Badanj.

Ovaj dio primorja, iz još nerazjašnjenih razloga, bio je izvan granica Crkve sve do osnivanja Senjske biskupije u 12. stoljeću kada je izgrađena crkva Sv. Duha. Na Kotoru su tijekom 12. stoljeća i početkom 13. stoljeća izgrađene župna crkva Sv. Šimuna i Jude Tadejeva, crkva Sv. Jurja, crkva Sv. Stjepana i crkva Sv. Mihovila. Pretpostavlja se da je u 13. stoljeću donacijom krčkih knezova izgrađena i crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije na ušću Dubračine.

Odlukom ugarskoga kralja Andrije II. iz 1225. godine Vinodol se daje na upravljanje knezu Vidu Krčkome iz dinastije krčkih knezova, kasnije nazvanih Frankopani. Sporazumom iz 1288. godine s preciznim odredbama o sređivanju odnosa vinodolskih podložnika prema vlastima, njihovim pravima i obvezama (*Vinodolski zakon*), današnje je područje Crikvenice pripalo gradu Grižanima u vinodolskome zaleđu.

---

⁴ »U širem smislu, naselju uz kasnoantičku postaju Ad Turres, nužno je pridodati prostor vrta pavlinskoga samostana uz crkvu Uznesenja Bl. Djevice Marije, prostor hotela Kaštel, dio Dvorske ulice kao i prostor pod Kotorom i Badnjem.« (Lipovac Vrkljanin 2007: 83).

⁵ Nadzor nad tokom Dubračine s kotorskoga brijega nije u potpunosti ostvariv bez zaposjedanja nadzorne točke na predjelu Godač. S položaja Godač vidi se ušće Dubračine u more, a utvrda na Badnju štiti pristup Crikvenici iz vinodolskoga zaleđa.

Godine 1412. Nikola IV. Frankopan darovao⁶ je (i obnovio⁷) crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije pavlinima (*bijelim fratrima*) i pokraj nje izgradio pavlinski samostan na mjestu staroga kaštela južnije od ušća Dubračine. Zahvaljujući donacijama i privilegijama kneza Martina, crikvenički je samostan nakon nekoliko godina posjedovao gotovo svu zemlju u dolini između brda Kotor i Sopalj. Samostan i crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije pripadali su kotorskoj župi. Grižane su, zajedno s Belgradom, upravljale Kotorom (kasnije općinom Kotor)⁸ i lukom uz ušće Dubračine sve do 1468. godine kada je knez Martin predao kotorsku župu, a 1474. godine Grižane na upravljanje trsatskim franjevcima.

U 15. i 16. stoljeću uz naselje Kotor na području današnje Crikvenice razvijaju se i druga ruralna naselja. Sjeverno od Dubračine, u okolici središta Crikvenice, pored već postojeće, obnovljene i proširene crkve Sv. Antona, Gorica i Kala,⁹ a uz pavlinski samostan naselje Dvorska. Dio se stanovnika iz Vinodolske doline postupno preselio na primorsku stranu priobalnih uzvisina, pa su sjeverno od Dubračine izgrađena naselja Sopaljska i Poljica, a jugoistočno od Dubračine naselja Šupera, Draga, Dolac, Ladvić, Zoričići.

Kaštelanat, koji je u Bribiru djelovao od 1689. godine, 1760. godine seli se u Crikvenicu. Vinodolski kaštelanat smješten je u pavlinskome samostanu, a Crikvenica je postala upravna oblast kameralske gospoštije (*Curia castellanati*).

⁶ Izvorni dokument *Litterae fundationales* (Fundacijska listina) o činu predaje crkve nije sačuvan. Danas je dostupna i poznata preko zapisa Daniela Farlatia (*Illyrici sacri tomus quartus. Ecclesiae suffraganae metropolis spalatensis*. Venetiis, 1769.) i Manojla Sladovića (*Povesti biskupijah senjske i modruške ili krbavske*. Trst, 1856.), a u Hrvatskome državnome arhivu u Zagrebu nalazi se jedan njezin latinski prijepis (*copia copiae*) iz 18. stoljeća. »Prve dvije rečenice potječu od prvoga prepisivača (...). On napominje da je izvorna isprava pisana glagoljicom na hrvatskome jeziku (...).« (Škrgatić 2004: 202). Mišljenje povjesničara Danila Klena (Glagoljske isprave crikveničkoga samostana pavlina. *Vjesnik Historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu*, 24, Rijeka, 1981.), utemeljeno na istraživanjima i poznavanju ostale građe, dokazuje da je ova fundacijska listina diplomatički falsifikat, ali s čvrstom povijesnom jezgrom. Jedna izvorna isprava, pisana glagoljicom, kojom knez Martin IV. Frankopan 28. listopada 1455. u Novom Vinodolskom potvrđuje prava koja su samostanu sv. Marije u Crikvenici bila dodijeljena od njegovih prethodnika, potvrđuje povijesnu istinitost nestale listine.

⁷ U povelji kojom knez Nikola IV. Frankopan 14. kolovoza 1412. godine predaje crkvu pavlinima piše: »...nostram devotam antiquam ecclesiam Sanctae Mariae Assumptionis penes mare in Vinodol, Czriqueniczae...«. Dvije je stvari važno istaknuti. Nikola IV. Frankopan nije podignuo novu crkvu, već obnovio »...našu (frankopansku op. M. B.) staru zavjetnu crkvu...« i već se spominje ime Crikvenice.

⁸ Predstavnici općine Kotor 1395. godine sudjelovali su na zboru predstavnika svih vinodolskih kaštela u Novom Vinodolskom, gdje su potvrđene odredbe Vinodolskoga zakona.

⁹ Pretpostavlja se da su Gorica i Kala starije jer se u glagoljskoj ispravi iz 1323. godine (sačuvana u prijepisu iz 1635.) *Popis zemalja općina kotorske, grižanske i belgradske u sopaljskom polju* spominje »stara Kala staro ribarsko naselje, srž Crikvenice« (Uremović 2002: 13). Gorica se nalazi pored Kale.

Veliki je požar, u kojemu je 1776. godine izgorio gotovo cijeli Kotor i stara župna crkva Sv. Šimuna na Kotoru, ubrzao seljenje stanovništva s Kotora (ali i drugih naselja s uzvisina) u niže obalno područje. Crkva Sv. Antona privremeno je preuzela funkciju župne crkve, a 1791. godine nekadašnja pavlinska crkva¹⁰ postala je župnom crkvom crikveničke župe. Godine 1826. izgrađen je kameni most pored Kaštela. Nakon gradnje ceste između Bakra i Novog Vinodolskog, naseljavanje se priobalnoga područja dodatno ubrzalo pa je već krajem 19. stoljeća obalno područje bilo naseljeno više nego Vinodol.

Tradicionalna poljoprivreda na krškome tlu nije bila dovoljna za takvo povećanje stanovništva te su se brojni Crikveničani intenzivnije počeli baviti ribarstvom, zidarskim i kamenoklesarskim zanimanjima, a mnogo ih je otišlo iz zemlje u Sjevernu Ameriku i Južnu Ameriku. Krajem 19. stoljeća (1888. godine) Crikveničani su na žalost Petak, u blizini ušća Dubračine podigli prvo javno kupalište, *Banje poli Vrutka*. Otvorenje je kupališta događaj koji se smatra početkom organiziranoga turizma u Crikvenici. Godine 1891. izgrađen je i prvi hotel (*Nadvojvodkinji Klotildi*). U posljednjemu se desetljeću 19. stoljeća Crikvenica počela mijenjati iz ruralnoga ribarskoga mjesta u mondano ljetovalište. Učestalim se nasipavanjem u razdoblju od 1891. do 1896. godine stvorio široki zaravnjeni obalni pojas s kojim je crta morske obale pomaknuta od prvoga reda kuća. Također, krajem 19. stoljeća pošumljen je, inače kršovit kraj, neposredno zaleđe Crikvenice. Nagli je razvoj turizma potaknuo mnoge crikveničke iseljenike da se vrate u Crikvenicu te su uštedeni novac uložili u gradnju kuća i vila namijenjenih iznajmljivanju turistima.

Crikvenica se početkom 20. stoljeća intenzivnije okreće turističkim djelatnostima kao glavnoj grani privređivanja, što je rezultiralo izgradnjom brojnih hotela, ugostiteljskih i sportskih sadržaja, te ostalih infrastrukturnih sadržaja. Zbog svoje povoljne mikroklike ubrzo je postala i destinacija zdravstvenoga turizma.

3. Povijest imena Crikvenica

Ime se naselja izvodi iz apelativa 'crkva'. Riječ *crkva* potječe od općeslavenske riječi *crьky. Smatra se da je riječ *crьky posuđenica iz germanskoga *kirkō ili *kirikō (stvnjem. *kiriha* 'crkva' < njem. *Kirche*) što je poteklo iz grčkoga *kyri(a)kē (oikía)*, 'gospodnja (kuća)' (izvedeno od *kýrios* 'gospodar, gospodin') (Gluhak 1993: 165). Toponimi *Cirkvèñā*, [Cirkveno],¹¹ *Cirkvènica* i *Crikvènica*

¹⁰ Godine 1786. ukinut je pavlinski crkveni red.

¹¹ U uglatim zgradama ispisani su oni toponimi koje ispitanici nisu ovjerali, a nalaze se u gruntovničkome popisu i u popisu katastarskih čestica. Iako nisu ovjereni, uzeti su u obzir pri lingvističkoj analizi zbog određenih fonoloških značajka, a poslužili su i kao izvor informacija o

upućuju na usporedni razvoj tj. supostojanje dvaju paralelnih oblika: oblika *crkva* staroslavenskoga podrijetla i oblika *crkva* germanskoga podrijetla. Ime *Cirkvenica* tvoreno je od pridjeva na *-en*, *cirkven*.

Zapis imena Crikvenice može se pratiti od prvoga spominjana naselja u ispravi *Litterae fundationales* (Fundacijska listina) kojom je Nikola IV. Frankopan pavlinima darovao crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije. U njoj je zapisano ime naselja *Czriquenicza*. Na tlocrtu pavlinskoga samostana,¹² koji je izrađen prije ukidanja pavlinskoga crkvenoga reda, ime je naselja *Criqveniza*. Od 1816. godine ime Crikvenice može se pratiti na poštanskim žigovima tada osnovanoga poštanskoga ureda u Crikvenici. Godine 1839. zapis imena je *Czirquenitza*, 1854. godine *Czirquentza/Cirqveniza*, 1855. godine *Cirqveniza*, 1857. godine *Cirquenitza*, 1867. godine *Czirquenitza/Cirkvenica*. Na temelju je naredbe od 24. prosinca 1913. godine promijenjeno ime porezne općine *Cirkvenica* u *Crikvenica*. Prekrajanjem imenskih likova s obzirom na pravila standardnoga jezika u rječnicima s kraja 19. stoljeća nastaje i ime *Crkvenica*, koje i danas stariji ispitanici rabe za ime svojega grada.

Ostaje otvorenim pitanje po kojoj je crkvi Crikvenica dobila ime. Uvriježeno je mišljenje kako je ime dobila prema crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. No, ime se Crikvenice već spominje u darovnici Nikole IV. Frankopana kojom crkvicu Uznesenja Blažene Djevice Marije daruje pavlinima. Dakle, Crikvenica je već tada nosila to ime. Postoji mogućnost da je Crikvenica dobila ime po tada većoj, starijoj crkvi. Vjerojatno je to bila crkva Sv. Ivana¹³ čiji su ostatci zidova pronađeni, početkom 20. stoljeća, stotinjak metara dalje od današnje župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije prema sjeveroistoku u naselju Dvorska.

---

tvorbenim obrascima crikveničkih toponima.

¹² Original se čuva u mađarskome Arhivu Županije Somorgy u Kaposváru (Car i dr. 2008: 37).

¹³ Na temelju se sljedećih podataka pretpostavlja da je spomenuta crkvica bila posvećena sv. Ivanu.

1. Pretpostavlja se kako se groblje u blizini te crkve zvalo Groblje Svetoga Ivana. I danas se za umirućeg kaže da će *poć Světömu Ivčnu!*. Kapelica na današnjemu groblju posvećena je sv. Ivanu.
2. Pretpostavlja se kako je kip sv. Ivana Nepomuka bio u toj crkvi jer »u općinskim zapisnicima (čuvaju se u Historijskome arhivu Rijeka – HAR) nalazimo bilješku da je početkom XIII. stoljeća kip sv. Ivana bio već toliko derutan i oštećen da ga se moralo popraviti« (Uremović 2002: 12). Kip se neko vrijeme nalazio na oltaru kapelice na današnjemu groblju, 1826. godine preseljen je na kamenu most na ušću Dubračine. Danas se restaurirani kip nalazi na ulazu u hotel *Kaštel*.

Stanovnici se naselja *Crikvènica/Crkvènica* (G *Crikvènicē*, D *Crikvènice*, A *Crikvènicu*, L *Crikvènice*, I *Crikvènicūn*) nazivaju *Crikvèničani/Crkvèničani* (*Crikvèničān/Crkvèničān*, *Crikvèničanka* ili *Crikveniškinja/Crkveniškinja*), a pridjev je *crikvèniškī/crkvèniškī*. Stanovnici okolnih mjesta različito nazivaju Crikveničane. Mještani otoka Krka Crikveničane zovu *Gorinci* (po naselju Gorica), mještani Bribira *Kotōrci* (po naselju Kotor), mještani Dramlja *Kotorāni* (po naselju Kotor).¹⁴ Mještani Novog Vinodolskog Crikveničane (pejorativno) zovu *Sarāgari* (od *sarāg* ‘mala srdela, papalina’).¹⁵ Najčešći nadimak za Crikveničana (ali i za druge stanovnike Vinodola) je *Kīrāc/Kīrīca*,¹⁶ a cijelo se područje Vinodola i obalnoga pojasa uz Crikvenicu često zove *Kīrīja* ili *Kīradīja*.¹⁷

4. Naselja

Današnja se Crikvenica sastoji od manjih naselja koja su se razvijala kao zasebne cjeline. Po knjizi *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971*. (Korenčić 1979.) može se pratiti broj stanovnika sljedećih naselja: Benići, Crikvenica,¹⁸ Dolac (Crikvenički), Draga (Crikvenička), Kotor, Ladvić, Sopaljska, Šupera (Korenčić 1979: 164–166). Od druge polovice 19. stoljeća može se pratiti pripajanje naselja Brdo, Brozini, Dolac, Dužica, Dvorac, Dvorska, Gorica, Gromačine/Gromačini, Ivančičevo, Jankovići, Košuljandići,

¹⁴ Naselja u Gornjem Kraju (uz naselje Sopaljska) pripadala su župi Kotor, pa je to nadimak i za stanovnike Gornjega Kraja.

¹⁵ Lov na srdele nekada je bilo osnovno zanimanje Crikveničana.

¹⁶ Pučkom se etimologijom nadimak izvodi iz riječi *kirijāš* ‘prijevoznik konjskom zapregom’. Ipak, kirijašenjem su se uglavnom bavili Drveničani, Grižanci i Bribirci, a ne Crikveničani. Značenja koja se mogu pronaći uz natuknicu *kirija* su ‘stanarina’ i ‘odnos u kojem prinos sa zemlje dijele po pola vlasnik i obrađivač’ (Anić i dr. 2002: 573). U *Hrvatskom enciklopedijskom rječniku* (Anić i dr. 2002: 574) *Kīrīja* se objašnjava kao ‘Crikvenica i mjesta koja joj gravitiraju’, dok je etimološko objašnjenje ‘prema svetom Kvirinu, v.; njegov je kult bio jak na Krku (lat. Quirinus)’. No, moguće je da se u korijenu *kir-* u etnicima *Kīrāc/Kīrīca* i toponimu *Kīrīja* zapravo sačuvao germanski oblik *kir-* koje podrijetlo vodi od grčkoga *kyri(a)kē*.

¹⁷ U rječnicima čakavskih mjesnih govora Kvarnera, područje se *Kīrīje* različito određuje. U *Rječniku omišaljskoga govora* (Mahulja 2006: 115) i u *Rječniku čakavskih izraza* (Turina–Šepić 1977: 80) *Kīrīja* je ‘područje općine Crikvenica’ (etn. *Kīrēc/Kīrīca* i *Kīrāc/Kīrīca*). U *Senjskom rječniku* (Moguš 2002: 54) *Kīradīja* je ‘područje između Novoga Vinodolskoga i Rijeke’ (etn. *Kīrāc/Kīrīca*). U *Rječniku čakavskog govora Rukavca i bliže okolice* (Mohorovičić–Marićin 2001: 113) *Kīrīja* je ‘područje između Kraljevice i Novoga’ (etn. *Kīrāc/Kīrīca*). U *Rječniku čakavskoga govora Novog Vinodolskog* (Sokolić–Kozarić–Sokolić–Kozarić 2003: 97) *Kīrīja* je ‘Vinodol i obalni pojas pred njim, bez Novog’ (etn. *Kīrāc/Kīrīca*).

¹⁸ Sadržava podatke za bivše naselje Dvorska od 1857. do 1948. i za bivše dijelove naselja Dužica, Gorica, Gromačine, Jankovići, Kraj Vrti, Krešac, Matkovići, Petak, Vrutak u 1890. i 1900., Brozini, Dvorac, Kala i Podbadanj u 1900. i Obala, u 1948., koji su tih godina bili odvojeno iskazani (Korenčić 1979: 164–166).

Kraj Vrta, Krešac, Matkovići, Obala, Petak, Podbadanj, Vrutak mjestu Crikvenici (Korenčić 1979: 874–895). Gornji Kraj je tek 1999. godine uključen u urbanistički prostor Crikvenice. Pod Gornjim Krajem podrazumijevaju se naselja Benići, Židina/Židine/Židini, Šupera, Ladvić, Draga (Draga Donja ili Lončari i Draga Gornja ili Vidi), Dolac i Zoričići.

5. Toponimi u darovnici Nikole IV. Frankopana pavlinskome redu iz 1412. godine

Ispravom kojom daruje crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije i u kojoj napominje kako je dao izgraditi samostan pored te crkve, Nikola IV. Frankopan osigurao je prinose i prihode koji će pavlinskome redu omogućiti »trajno uzdržavanje, ušćuvanje, stanovanje i popravak spomenute crkve i samostana« (Škratić 2004: 204). »To su razni lučki prihodi i maltarine, zatim selišta, vinogradi, pašnjaci, sjenokoše, šume, maslinici (...)« (Škratić 2004: 204).

U ispravi se uz ime zemlje koja je darovana navodi i pučko ime za taj predio pa su sljedeći toponimi najstariji zapisani toponimi ovoga kraja. Navodim ih u rečenicama u kojima se spominju na latinskome jeziku¹⁹ i prijevodu na hrvatski jezik,²⁰ nakon čega slijedi usporedba s današnjim imenima.

Adhuc illis damus totum magnum collem vulgo *Book* a magna valle, sive campo vulgo *Luka*, usque ad Valliculam in Cruce /vulgo *Drasicze na Krixul*, a Vallicula in Cruce usque ad mare cum tota *Sidina* /loco vulgo sic dicto/ et sepimento sive macerie /vulgo sic dicto *Ogragie*/ usque ad monasterium pro silva et lignatione.

[Još im dajemo za šumu i sječu drva cijeli veliki brežuljak pučki zvan Bok od Velikog dola ili polja, pučki zvanog Luka, pa sve do Malog dola na Križu /pučki zvanog Dražice na Križu/, od Malog dola na Križu sve do mora s cijelom Zidinom /mjestom pučki na isti način zvanim/ i od ograde ili suhozida /pučki zvanog Ograde/ pa sve do samostana.]

Toponim *Book* može se dovesti u vezu s toponimom *Vēlī Bōk*. Toponim *Luka* (kasnije u ispravi i *Luka Vēla/Luka Vēlla*) nije sačuvan. Može se pretpostaviti kako je to predio koji se u današnjoj crikveničkoj toponomastici zove *Frātarskō Pōlje*, *Crkvēniškō Pōlje* ili *Pōlje*. Danas je na tome predjelu

¹⁹ U latinskome sam citatu kurzivom označila one toponime za koje se u ispravi tvrdi da su pučki naziv toga predjela.

²⁰ Cijelu darovnicu su priredili i preveli Mirjana Matijević Sokol i Tomislav Galović s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Hrvatski prijevod donosim bez ikakvih ispravaka iako su priređivači hrvatskoga prijevoda određene zemljopisne pojmove, npr. *magna valle*, preveli s početnim velikim slovom (*Vēliki dol*) čime su ga pretvorili u toponim.

sačuvan samo toponim *Lučica*. Oba toponima potvrđuju kako je *Dubrčina*, koja prolazi kroz *Pòlje*, nekada bila duboko plovna. Toponim *Drasicze na Krixu* nije sačuvan. Toponim *Sidina* može se povezati s današnjim toponimom *Židinà* (koji se javlja i u množini kao *Židīnè* i *Židīnì*). Toponim *Ogragie* nije sačuvan.

Praeterea magnum campum sive vallem vulgo *Luka Vella* a magno colle vulgo *Velli Book* adusque alium collem vulgo *Book Za dubrachin potok*, id est post fluvium *Dobrachin* totum quidquid aratrum arare potest et totum penes mare usque *Kuur* /loco vulgo sic dicto/ et sessionem totam quae est in *Kuur* penes usque scaturiginem vivae aquae /vulgo *Uurutak*/.

[Osim toga Veliko polje ili Dol pučki zvano Luka Vela, od velikog brežuljka pučki zvanog Veli Bok pa sve do drugoga brežuljka pučki zvanog Bok za Dubračin potok, tj. iza potoka Dubračine sve što god plug može orati i sve uz more do Kura /mjesto pučki na isti način zvanog/ i cijelo zemljište koje je u Kuru uz vrelo s neprestanom živom vodom /pučki zvano Vrutak/.]

Toponim *Velli Book* sačuvan je kao *Vèlì Bòk*. Toponim *Book Za dubrachin potok* danas nije poznat, ali po opisu bi to trebalo biti brdo gdje se danas nalaze naselja *Goriča* i *Důžica*. Ime potoka *Dobrachina* sačuvano je i danas kao *Dubrčina*. Toponim *Kuur* danas je nepoznat. Toponim *Uurutak* sačuvan je kao *Vrūtāk*.

Insuper illis damus totam vallem in nostro Kokus, quae est sub domibus colonorum nostrorum Valko et Czefchich prout antiqua sepimenta /vulgo *Okozora*/ demonstrant, (...)

[Osim toga dajemo im cijeli dol u našem Koku, koji je ispod kuća naših naseljenika Valka i Čefčića, kako pokazuju drevni suhozidi /pučki *Okozora*/, (...)]

Toponim *Okozora* danas je nepoznat.

(...) quae terra et vallis antea a nostris praedecessoribus pie defunctis pro dote fuit data eidem supradictae ecclesiae sanctae Mariae Czriquenicensi cum valle magna et parva infra et supra *Szesztil* /loco vulgo ab arboe sic dicto/ prope *Kottor* usque ad magnum campum sive vallem vulgo *Luke Vele* a *Book* sive colle uno ad alterum *Book* sive collem, ubi fuerunt hucusque vineae nostrae super haec adhuc damus illis unam terram in *Tupali* in certa valle vulgo *Vu dolu* penes viam communem totam usque fluvium et viginti quercus in ea.

[(...) tu zemlju i dol otprije su naši pokojni pobožni prethodnici kao posjed dali istoj gore rečenoj crkvi svete Marije crikveničke s velikim i malim dolom ispod i odozgo sa Šestilom /mjestom tako pučki zvanim po drvetu/ kraj Kotora pa sve do Velikog polja ili dola pučki zvanog Luke Vele od jednog Boka ili brežuljka do drugog Boka ili brežuljka do kuda su bili naši vinogradi; a osim toga još dajemo jednu zemlju u Tupalima u određenom dolu pučki zvanom Vu dolu svu uz općinsku cestu pa do potoka kao i dvadeset hrastova (dubova) u njoj.]

Toponimi *Szesztil* i *Vu dolu* nisu sačuvani. Toponim *Tupala* sačuvan je kao ime katastarske čestice, ali nije potvrđen u ispitanika. Toponim *Kottor* sačuvan je i danas kao *Kotôr*.

Insuper in eadem valle unam adhuc aliam terram desertam et penes eundem fluvium supra parum ultra *Tupale*, ubi sunt pulchrae quercus nostrae a magno via publica totum usque ad fluvium cum omnibus quercubus. Adhuc unam vineam nostram vulgo *Pod pechami* loco sic dicto, ubi sunt parvae vites.

[Povrh toga u istom dolu još jednu drugu zapuštenu zemlju i uz isti potok malo iznad s onu stranu *Tupala*, gdje su naši lijepi hrastovi (dubovi) od velike javne ceste pa sve do potoka sa svim hrastovima kao i još jedan naš vinograd u mjestu pučki zvanom *Pod pećami* gdje su mali čokoti vinove loze.]

Toponim *Pod pechami* nije sačuvan.

Dedimus item et donavimus eidem ecclesiae sanctae Mariae in Czriquenicza et eisdem supradictis venerabilibus religiosis viris pro maiori augmento et adiutorio duos nostros colonos Markovichios in *Kolovrat* /loco sic vulgo dicto/ sub *Drenia* sic vulgo dicto colle et monte cum omni eo servitio sive famulitio parvo, et magno, quod illi nobis praestare tenebantur et robotizae ac cum omnibus proventibus sive censibus parvis et magnis, quos iidem nobis debeant dare hactenus a dicta sessione.

[Isto tako dali smo i poklonili istoj crkvi svete Marije u Crikvenici i njezinim gore rečenim prečasnim pobožnim redovnicima za znatnije povećanje i pomoć dva naša podanika Markovića u Kolavratu /mjestu isto tako pučki zvanom/ pod *Dreninom* tako pučki nazvanim brežuljkom i brdom sa svim njihovim podložnostima odnosno malom i velikom službom, što su oni nama bili dužni izvršavati i obavljati tlaku te sa svom ljetinom ili malom i velikom daćom, kao što oni moraju nama davati od rečenog posjeda.]

Toponim *Kolovrat* sačuvan je kao *Kölovrāt*, a toponim *Drenia* može se dovesti u vezu s današnjim toponimima *Drēnòva* i *Drēnin*.

6. Lingvistička analiza toponima²¹

Crikvenički govor pripada sjevernočakavskome dijalektu, preciznije, čakavskim ekavskim govorima trsatsko-bakarskoga i crikveničkoga tipa (Lukežić 1996: 14) ili primorskomu poddijalektu sa značajkama rubnosti unutar poddijalekta (Vranić 2005: 344). Govor je Crikvenice izoliran od matičnoga poddijalekta kao oaza ekavskoga govora okružena govorima ikavsko-eka-

---

²¹ U ovome poglavlju ne navodim sve osobine crikveničkoga jezičnoga sustava već je polazište jezične analize toponimska građa. Više o općečakavskim jezičnim crtama, dijalekatskoj pripadnosti unutar čakavskoga narječja te užim i širim arealnim međudijalekatskim karakteristikama govora trsatsko-bakarskoga i crikveničkoga tipa vidi u Lukežić 1996.

vskoga refleksa jata. Kako je terenskim radom utvrdila Iva Lukežić, rubni dijelovi grada Crikvenice (*Dräga, Šupërä, Bèničī, Lādvič, Zòričičī, Dòlāc, Kotòr* i *Sòpāljskā*) imaju ikavsko-ekavski refleks jata (Lukežić 1990: 22).²² Može se pretpostaviti da je uži centar Crikvenice bio već naseljen ekavskim stanovništvom prije spuštanja stanovnika s priobalnih uzvisina od 15. do 17. stoljeća.

Ekavski je refleks jata u govoru Crikvenice sustavno zastupljen iako je »u odnosu na druge govore ekavskoga dijalekta opserviran povećani broj ikavskih zamjena jata u korijenskim morfemima« (Vranić 2005: 325) npr. *dītè, grīšt, līk* 'lijek', *mihūr, mīsēc, srīca, vāvīk* 'uvijek', *vrīca*... Uvjeti pod kojima se javljaju ikavizmi ne slijede zakonitost svojstvenu ikavsko-ekavskome dijalektu čakavskoga narječja. Toponimi čuvaju „izvorni“ refleks jata pa se u popisu toponima može naći i (nepotvrđeni) toponim [Breg], iako se za 'brijeg' u crikveničkome govoru čuje *brīg*. Ekavski je refleks jata sustavno zastupljen u gramatičkim morfemima: u DL jd. imenica ženskoga roda *-e* (*Balustrāde, Dräge, Dūžice, Gorīce, Hrūste*), u L mn. imenica muškoga i srednjega roda *-ēh* (*Bèničēh, Košuljāndičēh*), u LI jd. i D mn. riječi sa zamjenskom deklinacijom muškoga i srednjega roda *-ēn* (*Črnēn mūlū, Vēlēn Bòku*), u GL mn. riječi sa zamjenskom deklinacijom svih triju rodova *-ēh*, u I mn. riječi sa zamjenskom deklinacijom svih triju rodova *-ēmi*.

U crikveničkome je govoru sačuvan tročlani starohrvatski naglasni inventar. »Riječ je o distribuciji akcenatskih jedinica ustanovljenoj i usustavljenoj u etapi jezične povijesti vezanoj za eliminaciju poluglasa iz fonološkog sustava, i zadržanoj bez sustavne izmjene unatrag 600–800 godina do danas« (Lukežić 1996: 81–82). Distribucija naglasaka nije ograničena, svi slogovi mogu biti naglašeni i nenaglašeni, dugi i kratki. Čakavski se akut javlja »uvijek u kategorijama utvrđenim u razdoblju jezične povijesti u kojemu se javio kao novi akcent u sustavu« (Lukežić 1996: 84). Prema klasifikaciji Milana Mogušša to je »stari akcenatski sustav« (Moguš 1977: 53).

U govoru su Crikvenice sačuvane nenaglašene duljine koje mogu stajati ispred i iza svih triju naglasaka. Naime, to je jedina značajnija razlika između crikveničkoga govora i ostalih govora trsatsko-bakarskoga tipa u kojima su neutralizirane duljine izvan naglasaka. Očuvanje je prednaglasnih i zanaglasnih duljina u Crikvenici poduprto istom situacijom u okolnim vinodolskim govorima, u kojima su sačuvane starojezične duljine. Nenaglašene su duljine u crikveničkome govoru fonetski vrlo izrazite no njihov ostvaraj često ovisi o govornoj situaciji, a u istoga ispitanika često se javljaju dvostruke realizacije. Postoji razvidna fonetska razlika u trajanju prednaglasnih i zanaglasnih

²² Tome se ne treba čuditi jer su to naselja koja su osnovali stanovnici iz Vinodolske doline seleći se na primorsku stranu priobalnih uzvisina.

duljina. Prednaglasne duljine slušno su duže od zanaglasnih duljina, a njihovo trajanje još je ovisno i o naglasku koji im slijedi ili je prethodio. Tako je trajanje prednaglasne duljine kraće pred kratkim slogom, a duže pred dugim slogom. Zanaglasne duljine traju kraće ako slijede dugi slog, dok su duže ako slijede kratki slog.²³

Kako se određeni toponimski podatci mogu shvatiti kao propust trebam naglasiti kako sam se pri bilježenju i obradi toponima vodila isključivo podacima dobivenima od ispitanika. Može iznenaditi, npr., neočekivana duljina u nominativu množine u rodbinskim ojkonima²⁴ (*Bènići, Ĵankòvići, Kàtnići, Košuljāndići, Matkòvići, Pàvlići, Škūljanī, Zòričići*) koja se može objasniti pokušajem mojih ispitanika da razlikuju toponim od rodovskog imena («*Zāda su Ĵankòvići. Mī smo imèli tū jednū famīlju Ĵankòvići, ma nīsū bìli domāći.*», «*Dvòrskā se nēgda zvālā Kàtnići, aš su sī Kàtnići žīvèli tōtu.*»); duljina na osnovi u toponimima muškoga roda *Dōlāc*,²⁵ *Dvōrāc* koja se može objasniti kao analogijsko duljenje prema G jd. *Dōlcā, Dvōrcā*, L jd. *Dōlcū, Dvōrcū*; neočekivano duljenje javlja se kod toponima *Mōst*, G jd. *Mōstā*, L jd. *Mōstū*. Primjećeno je i da su očuvane duljine u onih toponima koji čuvaju stariji oblik *Īgrališčē*, no u novijemu obliku istoga toponima duljina se ne ostvaruje *Īgralište*, usp. *Ĵūbāvnī putiĉ* i *Ljūbavna čēstica, Ljūbavna stāzica*. Također, u prvome ispitivanju toponima mislila sam kako je duljina na nastavku u genitivu ženskoga roda fakultativna, a ne sustavna. Duljina se u genitivu jednine ženskoga roda ostvaruje, ali je, kao i sve druge duljine u otvorenome slogu, fonetski manje izražena od onih duljina koje se nalaze u zatvorenome slogu.

Samoglasnički inventar ima pet jedinica u dugim i pet u kratkim slogovima: /ā, ē, ī, ō, ū; a, e, i, o, u/. Slogotvoran je i fonem /r/ koji može biti samo kratak (*Črni mīl, Kraj Vrī, Krĉ*). Distribucijskih ograničenja nema. Realizacija je samoglasnika njihov neutralni položaj, kao u hrvatskome standardnome jeziku.

Puna se vokalizacija starojezičnoga poluglasa u crikveničkome govoru očituje u sljedećim primjerima: *kāde, mālīn* (toponim: *Pod Mālīn*), *māša, vāvīk, važgāt*.

Protojezični je prednji nazal *ɛ zamijenjen samoglasnikom /e/, a iza /j/, /č/, /ž/ samoglasnikom /a/ (*Zājam*).

²³ Iste, ali i računalno akustički potvrđene, rezultate daje i Keith Langston u knjizi *Čakavian prosody* (2006: 34) za govor mjesta Novog Vinodolskog.

²⁴ Duljina se ne javlja u nerodovskim toponimima muškoga roda u nominativu množine *Kraj Vrī, Lōnčari, Spojāmāni, Vīdi*.

²⁵ Toponim se u istome obliku javlja i u Novom Vinodolskom, iako je apelativ bez duljine – *dolāc*.

Prahrvatski je nazal stražnje artikulacije *q zamijenjen samoglasnikom /u/ (*Dubrāčina* (*dɔbъ), *Lučica* (*lɔka), *Vrūtāk* (*v(ъ)ɾɔtъkъ)).

Suglasnički sustav crikveničkoga govora ima dvadeset i četiri fonema: /b, c, č, t, d, (đ), f, g, h, j, k, l, l̥, m, n, n̥, p, r, s, š, t, v, z, ž/.²⁶

Izgovor je fonema /ć/ tipično čakavski, palatalizirani /t/. Fonem se /đ/ u crikveničkome govoru javlja rubno (zato se u popisu suglasnika nalazi u zagradi), a po svojim svojstvima i po mjestu tvorbe odgovara kao zvučni parnjak /đ/ bezvučnome /t/. Kao takav, nalazi se u jednome suvremenome toponimu (*Măđārskē bānje*). Inače je u crikveničkome govoru kontinuantna ishodišnoga skupa *d̥i fonem /j/ (*měja* ‘međa’, *mlājī* ‘mladi’, *rōjēn* ‘rođen’, *slājī* ‘sladi’, *tūjī* ‘tuđi’).

Fonem je /l/ zadržan (*Dragoljīn/Draguljīn*, *Gūljanov dōlāc*, *Košuljāndiċī*, *Pōlje*, *Poljica*, *Sākāl̥j*, *Sōpāl̥j*, *Sōpāl̥jskā*), a u jednome se toponimu javlja u delateraliziranome obliku (*Ĵūbāwnī putiċ*). Palatalizirani se oblik fonema /l/ javlja u nepotvrđenome toponimu ([Mlaka/Mljaka]). Fonem se /ń/ u jednome toponimu javlja usporedno s depalataliziranim oblikom (*Njvice/Njvice*).

Suglasnik /l/ ostaje nepromijenjen na samome kraju riječi (*Dobrodōl*, *Cīrkūl*). Čuva se u sredini riječi ispred suglasnika (*Čēlnīk*, *Dōlcā*, *Dōlcū*), a u dva se toponima javlja usporedno s toponimima u kojima se gubi (*Drāga Dōlnjā/Drāga Dōnjā*, *Dōlnjā Kotōrskā Drāga/Dōnjā Kotōrskā Drāga*).

Na kraju se nastavaka /m/ sustavno zamijenjuje fonemom /n/, na kraju I jd. (m. *Drēninōn*, *Dōlcēn*; ž. *Dubrāċinūn*, *Ōbalūn*) i na kraju D mn. (m. *Matkōviciċēn*, *Zōriċiċēn*; ž. *Gromāċinān*).²⁷ U crikveničkome se govoru fonem /m/ ispred /p/ sustavno zamjenjuje fonemom /n/ (*kōnpīr* ‘krumpir’, *kūnpaņija* ‘društvo’, *lānpāt* ‘sijevati’), dok zamjena fonema /m/ ispred /b/ fonemom /n/ nije sustavna (*lūnbrēla* ‘kišobran’, ali *būmbāk* ‘pamuk’, toponim *Dumbōkō*, *štrāambo* ‘ukrivo, nepravilno’).

Disimilacija se konsonantske skupine /mn/ javlja u jednome nepotvrđenome toponimu ([Guvno]).

Protojezična skupina *čr ostaje neizmijenjena (*Črñī mīl*, [Pod črišnju]).

Protojezična se skupina *skī, *stj u starim toponimima ostvaruje kao [šć] ([Crekvišće], [Čišćina], *Miršćē*, [Šćahovo]). U suvremenim toponimima izmjenjuju se ostvaraji /šć/ i /št/ (*Īgrališćē/Īgralište*) ili se ostvaruje samo /št/ (*Pļivalište*).

²⁶ Radi lakšega razumijevanja teksta ne upotrebljavam znakove /t/, /d/, /l/ i /ń/ već grafeme (ć), (đ), (lj) i (nj). U crikveničkome govoru, kombinacija grafema n+j označava dva glasa jedino u primjeru *āņjēl* ‘anđeo’, pa tako u ovome tekstu ne može doći do zabune.

²⁷ I na kraju I. l. jd. prezenta (*nīmān*) te u brojeva sedam i osam (*sēdān*, *ōsān*).

Skupina se konsonanata /-tsk-/ realizira kao /-ck-/ (*Hrväckē bānje, Gräckī pārķ*).

Skupina /-čk-/ realizira se kao /-šk-/ (*Crkvēniškō Pōlje*).

Do metateze je došlo u jednome potvrđenome toponimu (*Gamazīn*).

Toponimi muškoga roda u nominativu jednine imaju nastavak *-ø* (*Čēlnīk, Badānj, Dōlāc, Kotōr*), a toponimi srednjega roda u nominativu jednine imaju nastavak *-o* (*Selō*) ili *-e* (*Mirīščē, Pōlje*). Toponimi muškoga i srednjega roda u genitivu jednine imaju nastavak *-a* (*Bādñjā, Dōlcā, Kotōra*), u dativu i lokativu jednine *-u* (*Bādñjū, Čēlnīku, Dōlcū, Kotōru, Petākū*). Akuzativ jednine jednak je nominativu jednine.²⁸ U instrumentalu jednine nastavak *-ōn* imaju toponimi kojima osnova završava nepalatalnim suglasnikom (*Drēninōn, Kotōrōn*), dok nastavak *-ēn* imaju toponimi kojima osnova završava palatalnim suglasnikom i suglasnikom /c/ (*Dōlcēn, Pothrāstičēn*). U nominativu množine toponimi muškoga roda imaju nastavak *-i* ([Belci], *Bēničī, Brōžīnī, Kraj Vrti, Lōnčari, Matkōvičī, Spojāmāni*), a srednjega roda nastavak *-a* (*Poljīca, Šupērā*). Čuva se kratki oblik množine jednosložnih imenica muškoga roda (*Kraj Vrti*, [Rubi], [Vrti ispod Lukića]). Akuzativ i instrumental množine toponima muškoga roda jednaki su nominativu množine. Akuzativ množine toponima srednjega roda jednak je nominativu, dok se u instrumentalu, uz nastavak *-i* (*Šupēri*), javlja nastavak *-ami* (*Poljīcamī*). U genitivu množine toponimi muškoga i srednjega roda imaju nastavak *-ø*²⁹ (*Bēnič, Matkōvič, Šupēr, Zōričič*), dok toponim *Vīdi* ima nastavak *-ēh*. U lokativu množine nastavak je *-ēh* (*Bēničēh, Kraj Vrtēh, Košuljāndičēh, Matkōvičēh, Vīdēh*). Toponimi srednjega roda u množini *Poljīca* i *Šupērā* imaju u lokativu množine nastavak *-ah* (*Poljīcah, Šupērāh*), “što je rezultat tendencije ujednačavanja oblika L mn. imenica s. r. (a onda i m. r.) prema obliku L mn. imenica ž. r.» (Vranić 2005: 310). U dativu množine toponimi kojima osnova završava palatalnim suglasnikom imaju nastavak *-ēn* (*Bēničēn, Matkōvičēn, Zōričičēn*) ili *-ima* (*Šupērima*). Nepalatalna morfemska varijanta *-ōn* u toponimima nije potvrđena. Toponimi kojima osnova završava na nepalatalni suglasnik imaju nastavak *-ami* (*Brōžīnami*) i *-ima* (*Lōnčarima, Spojāmānima, Škīljanima, Vīdima*).

Toponimi ženskoga roda u nominativu jednine imaju nastavak *-a* (*Balu-strāda, Drāga, Dubračīna, Dūga, Dūžica, Gorīca*). U crikveničkome je govoru u genitivu jednine, nominativu i vokativu množine imenica ženskoga roda prevladao nekadašnji alomorf deklinacije palatalne osnove, *-e*, bez obzira na dočetak osnove. Toponimi ženskoga roda u genitivu imaju nastavak *-ē*

²⁸ U crikveničkome govoru jednakost akuzativa i nominativa jednine muškoga roda zadržana je za značenje ‘neživo’, dok je akuzativ jednak genitivu za značenje ‘živo’.

²⁹ Samoglasnik je u zadnjemu slogu osnove ispred nastavka *-ø* uvijek dug.

(*Balustrādē, Drāgē, Dūžicē, Gorīcē, Hrūstē*). Ipak, kao nastavak u genitivu javljaju se i sporadični refleksi alomorfa deklinacije nepalatalne osnove, *-i* (*Crikvi, Dubračīni, Lōkvi, Potōčīni, Vēlē palādi*) ili se oba morfema javljaju usporedo (*Ĵāminē/Ĵāmini, Kālē/Kāli, Ōbalē/Ōbali*). U dativu jednine nastavak je *-e* (*Balustrāde, Drāge, Dubračīne, Dūge, Dūžice, Gorīce, Hrūste, Ĵāmine, Kāle*), u akuzativu jednine *-u* (*Balustrādu, Dūžicu, Gorīcu*). Lokativ jednine jednak je dativu jednine. Nastavak u instrumentalu jednine je *-ūn* (*Balustrādūn, Dubračīnūn, Ōbalūn, Pod Kalāškūn, Pod mūrvicūn*). U nominativu množine uz toponime s refleksom alomorfa deklinacije palatalne osnove, *-e* (*Nīvice/Njīvice, Ūlikvine*) javljaju se oblici s refleksom alomorfa deklinacije nepalatalne osnove, *-i* ([Gornje njivi]) ili toponimi u kojemu se usporedo javljaju oba alomorfa (*Židīnē/Židīnī, Gromāčīne/Gromāčīni*). U genitivu množine nastavak je *-o* (*Židīn*), u dativu množine *-ān* (*Gromāčīnān*). U akuzativu množine sustavan je alomorf delinacije nepalatalne osnove, *-i* osim u toponimu *Nīvice/Njīvice*, koji ima nastavak *-e*. U lokativu množine nastavak je *-ah* (*Gromāčīnah*). Instrumental množine toponima ženskoga roda ima nastavak *-ami* (*Pod ūlikvami/Pod ūlikvinami*).

Toponim *Židīnā* potvrđen je i u obliku množine (*Židīnē/Židīnī*), pa se, ovisno o obliku, sklanja po paradigmi za jedninu ili po paradigmi za množinu ženskoga roda. Toponim *Kalvārija* javlja se i kao toponim muškoga roda *Kalvārij*, pa se, ovisno o obliku, sklanja po paradigmi imenica ženskoga ili muškoga roda.

Određeni toponimi sačuvani su u kosim padežima (*Na plāce*, [Nad Franku], [Pod črišnju], [Pod lozu], *Pod mūrvicūn*, [Pod rupu], *Pod ūlikvami/Pod ūlikvinami, Zāda Škuljērē*) u kojima je došlo do onimizacije ustaljene prijedložno-imeničke sintagme, vjerojatno uvjetovane komunikacijskom frekvencijom. Uz složene toponime u kosim padežima javljaju se i prijedložno-imenički toponimi koji nisu komunikacijski uvjetovani, već samo odražavaju relaciju prema postojećemu toponimu kojemu oblik ostaje u nominativu (*Pod Gospā*, [Pod ledina], [Pod Loki], [Pod Mihovilica], [Pod njivi]).

U korpusu obrađenih toponima pronalazimo i relikte nekadašnjih sporednih deklinacija imenica ženskoga roda. Tako je sačuvana imenica *stēn* (u toponimu *Kāvranova stēn*) koja se sklanja po i-deklinaciji (*G stēni, D stēni, A stēn, L stēni, I stēnūn*) koja alternira s imenicom *stēnā* (*Kāvranova stēnā*). Nepotvrđeni toponim [Loki] relikat je imenice u nominativu jednine koja se sklanjala po v-deklinaciji. Uz taj oblik javlja se i toponim *Lōkva*.

Pridjevi u složenim toponima slijede obrasce sklonidbe određenih pridjeva po zamjenskoj paradigmi, gdje su u genitivu i dativu muškoga i srednjega roda zadržani alomorfi ovisni o palatalnomu ili nepalatalnomu dočetu

osnove. Tako pridjevi muškoga i srednjega roda imaju sljedeće nastavke: N -ī (*Črñi mül, Gõrnjī Krāj, Vělī Bõk*), -õ/-ē, (*Crkvèniškõ Põlje*, [Dolnje Polje]); G -õga (*Vělõga mõstã*), -ēga (*Gõrnjēga Krāja*); D -õmu (*Vělõmu Bõku*), -ēmu (*Gõrnjēmu Krāju*); A = N; L -ēn (*Vělēn mõstũ*); I -ēn (*Gõrnjēn Krāju*).

Pridjevi ženskoga roda imaju sljedeće nastavke: N -ā (*Gõrnjā Dũžica, Vělā Crīkva*); G -ē (*Kotõrskē Drāge*); D -õj (*Dõlnjõj Dvõrskõj*); A -ū (*Vělū Crīkvu*); L -õj (*Gõrnjõj Dũžice*); I -ūn (*Vělūn Crīkvūn*). Jedini potvrđeni toponimi s pridjevom u množini su *Hrväckē bãnje* i *Mãdãrskē bãnje*: G -ēh (*Hrväckēh/Mãdãrskēh bãnj*); D -ēn (*Hrväckēn/Mãdãrskēn bãnjan*); A = N (*Hrväckē/Mãdãrskē bãnji*); L -ēh (*Hrväckēh/Mãdãrskēh bãnjah*); I -ēmi (*Hrväckēmi/Mãdãrskēmi bãnjami*). Po zamjenskoj sklonidbi idu i sljedeći toponimizirani pridjevi ženskoga roda *Dvõrskā, Kalãškā, Marcãnskā, Podvõrskā, Sõpãljskā, Škõlskā, Vinodõlskā* (G *Dvõrskē Kalãškē, Sõpãljskē*; D *Dvõrskõj, Kalãškõj, Vinodõlskõj*; A *Dvõrskū, Sõpãljskū*; L *Dvõrskõj, Vinodõlskõj*; I *Kalãškūn, Sõpãljskūn, Vinodõlskūn*).

Toponimizirani posvojni pridjevi srednjega roda (*Dušēvo, Ivãnčićēvo, Osīpovo, Pēhõvo, Tõnčićēvo, Vidõvo*) i ženskoga roda (*Drēnõva*) slijede obrasce sklonidbe neodređenih pridjeva po imenskoj paradigmi (G *Dušēva, Osīpova; Drēnõve, D Tõnčićēvu; Drēnõve, A = N; Drēnõvu, L Tõnčićēvu; Drēnõve, I Pēhõvõn, Vidõvõn; Drēnõvūn*). Toponimizirani posvojni pridjevi ženskoga roda (*Cirkvènã, Trstēnã*) sklanjaju se po imenskoj i po zamjenskoj paradigmi (DL *Cirkvènē/Cirkvènõj, Trstēnē/Trstenõj*), kao i eliptični toponimi (*Dumbõkõ*: G *Dumbõkõga/Dumbõka, D Dumbõkõmu/Dumbõku, A = N, L Dumbõkēn/Dumbõku, I Dumbõkēn/Dumbõkõn; Oblã* DL *Õblõj/Õble*).

7. Strukturna klasifikacija toponima

Najviše je toponima crikveničkoga područja slavenskoga podrijetla. To su uglavnom zemljopisni nazivi i nazivi vezani za obradu tla s reduciranom apelativnom vrijednosti. Ti su toponimi najčešće sudjelovali u tvorbi novih toponima dodavanjem sufikasa i prefikasa ili u tvorbi višechlanih toponima (npr. *Drāga*, [Dražica], [Dražina], *Drāga Dõnjã, Drāga Gõrnjã, Kotõrskã Drāga*). Određeni broj toponima, ponajviše romanske osnovice, rijetko je upotrebljavan u tvorbi novih toponima i oni se većinom nalaze u skupini bezafiksálnih toponima skupine gospodarskih termina.

U strukturalnoj klasifikaciji razvrstani su oni afiksálni toponimi koji su u prostornome odnosu s neafiksálnim toponimom ili imaju zajedničku osnovu s drugim afiksálnim toponimom.

7.1. Bezafiksalni toponimi

Bezafiksalni se toponimi crikveničkoga područja mogu klasificirati u dvije skupine:

- Skupina zemljopisnih i gospodarskih termina u službi toponima ili *nomina topographica*: *Baluštrada*, [Breg], *Cimîṭēr/Cimitēr*, *Drăga*, *Gamazîn*, [Gromača], [Guvno], *Hrùsta*, [Ilo], *Kalvârija*, *Kaštêl*, *Kîno*, *Klôšṭâr*, [Leha], [Loki], *Lòkva*, *Magistrâla*, *Mâlîn*, *Mîrcă*, *Môst*, *Pòlje*, *Òbala*, [Ograda], *Pòrat*, *Potòk*, *Sâd*, *Selò*, *Škòla*, [Umejak], [Vrt], *Vrütäk*;
- Skupina toponomastičkih metafora ili *nomina metaphorica*: *Badânj*, *Cîrkûl*, *Dûga*, *Kâla*, *Krč*, *Kûk*, [Luk], [Osek], *Pòžâr*, [Rubi].

7.1. Afiksalni toponimi

Najčešći toponimijski sufiksi kojima su se tvorili crikvenički toponimi su:

- *-ica*: [Brajdica], *Cedîlnica*, [Dražica], *Dùžica*, [Fratarica], *Gořica*, [Kandijica], [Lešica], *Lučica*, *Malenica*, *Mêlnica*, *Mûrvenica*, *Poljica*, [Senarica], *Vimodòlčica*;³⁰
- *-ina*: [Bočina], [Cedilina], [Čišćina], [Dražina], *Dubrâčina*, [Goričina], *Ĵamina*, [Kalina], *Lučina/Lučîna*, [Melina], [Osečina], *Potòčina*, [Požarina], [Rezina], *Ŭlikvine*, [Voljačina], [Vrtina], *Židîna/Židîne/Židîni*;³¹
- *-ac*: [Belac], [Kalac], *Kmâjac*, *Krêšac*, *Prčâvac*;³²
- *-ić*: [Dolčić], [Klančić], *Lâdvîć/Lâdvîč*, [Portić], *Stòlnîć/Stòlnîc*, [Vrtaljić];³³
- *-išće*: [Crekvišće], *Mirîšćê*, [Plandišće].

Česta su i pridjevna imena kojima su se tvorili crikvenički toponimi sa sufiksima:

- *-ov/-ev*: [Blagdanovo], [Cokovo], [Dešenovo], *Drêndova*, [Drenovo], *Dušêvo* [Guljanovo], [Harljevo], [Horhiljevo], *Ivânčićevo*, [Lunkova], [Lunkovo], [Mavrovo], [Opatičevo], *Osîpovo*, *Pêhovo*, [Protičevo], [Šararovo], [Šćahovo], [Tominovo], *Tônčićevo*, *Vidovo*, [Žaničevo];
- *-in*: [Konštinkino], [Kuzmikino], [Matino], [Metlini];

³⁰ Isti sufiks sudjelovao je u tvorbi apelativa u dotoponimijskome razdoblju koji su onda konverzijom postali toponimima: *Ĵapnenica*, [Njivica], *Nîvice/Njîvice*.

³¹ Iz dotoponimijskoga razdoblja: *Gromâčine/Gromâčini*, *Knêžina*.

³² Iz dotoponimijskoga razdoblja: *Dòlâc*, *Dvòrâc*, *Studenâc*, [Zdenac].

³³ Iz dotoponimijskoga razdoblja: *Mòšćic*, *Potrâšćic*.

- *-skī*: *Dvõrskā, Kalāškā, Marčānskā, Sõpāljskā, Škõlskā*, [Tugarska], *Vinodõlskā*,
- *-en*: *Cirkvẽnā*, [Cirkveno], *Trstẽnā*

Prostorni odnosi jednog objekta prema drugome tvoreni su sljedećim prefiksima:

- *pod-*: *Podbadānj, Pothrāstīc, Potknēžīna, Potkotõr, Podstudenāc, Podšupērā, Podzõričićī*,
- *za-*: *Zābrājdi*.

7.3. Tvorbeni obrasci složenih toponima

Crikvenički višestlani toponimi najčešće slijede ove tvorbene obrasce:

- pridjev + imenica: *Čěskā kolõnija, Črñī mül*, [Donji dolčići], [Duga ledina], [Filipovi vrti], [Gornje njivi], [Gornji umejak], *Grāckī pārk, Gūljanov dõlāc, Hrmentũnskā cěsta, Hrvāckē bānje*, [Josipov sad], *Ĵubāvñī putīc, Kāvranõva stẽnā/Kāvranõva stēn, Kukurũznā cěsta, Kũpališñī pārk, Lõvrićev mül, Ljũbavna cěstica, Ljũbavna stāzica, Mādārskē bānje, Mālā palāda, Mālī pārk*, [Materina draga], [Plovanov zajam], *Rĩmskī mõst*, [Stara ledina], [Stari zajam], [Staro guvno], *Tĩtov gāj, Vělā gromāča, Vělā palāda, Vělī grũh, Vělī mõst, Vělī pārk*, [Veli red], [Veli umejak], [Zadnji vrt];
- pridjev + toponim: *Crkvẽnīškõ Põlje, Dõlnjā Dũžica, Dõlnjā Dvõrskā*, [Dolnje Polje], [Dolnji Rubi], [Donji Voljak], *Frātarskõ Põlje*, [Gornja Drenova], *Gõrnjā Dũžica*, [Gornje Polje], [Gornji Voljak], *Kotõrskā Drāga*, [Mali Kolovrat], [Vela Drenova], *Vělī Bõk*, [Veli Kolovrat];
- toponim + pridjev: *Drāga Dõnjā, Drāga Gõrnjā, Lučīca Podvõrskā*,
- pridjev (eliptični toponim): *Dumbõkõ, Õblā*,
- pridjev + pridjevski toponim: *Dõnjā Kotõrskā Drāga, Gõrnjā Kotõrskā Drāga*;
- imenica + prijedlog + toponim: *Bānje na Krěšcũ, Bānje põli Vrũtkā*, [Bok pod Kotor], *Lõkva na Kotõru*, [Vrti ispod Lukića];
- prijedlog + imenica: [Med krč], [Na kapelice], *Na plāce*, [Na podanku], [Pod črišnju], *Pod krāj*, [Pod ledina], [Pod lozu], *Pod mĩrivicũn*, [Pod njivi], [Pod oreh], [Pod raštel], [Pod rupu], *Pod ùlikvami*, [Za dragi], [Za kuće], [Za mliki];
- prijedlog + toponim: [Do Kolovrata], [Kod Senarice], *Kraj Vřti*, [Na Jamini], [Nad Franku], [Pod Bok], *Pod Gospā, Pod Kalāškũn*, [Pod Kav], [Pod Križevsko], [Pod Loki], *Pod Mālĩn*, [Pod Mihovilica], *Poli Rĩbāra*, [Spod Barsi], [Spod Šepić], [Zad Kulentić], [Zad Vid];

- prijedlog + pridjev u funkciji toponima: [Pod Cirkveno/Pod Crkveno];
- toponomastička sintagma:³⁴ *Gõrnjī Krāj, Vëlā Crikva, Zāda Škuljērē*;
- toponomastička sraslica (pridjev u prvome dijelu toponima sa spojnim vokalom -o-): *Dobrodōl*.

8. Semantička klasifikacija toponima

U semantičkoj klasifikaciji crikveničkih toponima načelno slijedim podjelu po Šimunović 2004. Klasificirani su oni toponimi koje su ispitanici prepoznali i potvrdili i dio nepotvrđenih toponima kojima je motivacija jasna.

A. Zemljopisna imena uvjetovana fiziogeografskim svojstvima tla.

1. Zemljopisni termini u toponimiji: [Breg], *Dōlāc*, [Dolčić], *Drāga*, [Dražica], [Dražina], *Lučīca*.
2. Toponimi s obzirom na oblik, položaj i izgled tla:
  - a) toponimi s obzirom na oblik tla ili kojeg objekta u tome kraju: *Badānj, Kūk, Öblā*;
  - b) toponimi nastali prema smještaju zemljopisnoga objekta: *Čēlnīk*, [Klančić], *Krēšāc*, [Rubi];
  - c) toponimi koji označuju izgled terena: [Čišćina], *Dūga, Dūžica, Gorīca*, [Goričina], *Lučīma/Lučīnā*, [Luk], *Nērēz*, [Osečina], [Osek], *Prčāvāc, Prevījak*.
3. Toponimi koji se odnose na sastav i osobitosti tla: *Hrūsta*, [Ilo].
4. Toponimi izvedeni od naziva bilja: *Drēnin, Drēnōva*, [Drenovo], *Dubrāčina, Hrmentūnskā cēsta, Kukurūznā cēsta, Mūrvenīca*, [Pod črišnju], [Pod lozu], *Pod mūrvicūn*, [Pod oreh], *Pod ūlikvami, Pothrāstīc, Trstēnā*.
5. Toponimi izvedeni od naziva životinja: *Kāvranova stēnā/Kāvranova stēn*.
6. Toponimi određeni odnosom prema drugim toponimima: *Crkvēniškō Pōlje, Dōlnjā Dūžica, Dōlnjā Dvōrskā*, [Dolnje Polje], [Dolnji Rubi], *Dōnjā Kotōrskā Drāga*, [Donji Voljak], *Drāga Dōnjā, Drāga Gõrnjā*, [Gornja Drenova], *Gõrnjā Dūžica, Gõrnjā Kotōrskā Drāga*, [Gornje Polje], *Gõrnjī Krāj*, [Gornji Voljak], [Kod Senarice], [Mali Kolovrat], [Na dno Rupi] [Na Jamini], [Nad Franku], [Pod Bok], [Pod Cirkveno/

³⁴ Tu navodim dvočlani toponim čiji prvi član upućuje na opis objekta, ali ne ulazi u oprjeku (ne postoji *Donji Kraj* ili *Kraj*; *Mala Crikva* ili *Crikva*; *Škuljera*).

Pod Crkveno], *Pod Kalāškūn*, [Pod Kav], [Pod Križevsko], [Pod Loki], *Pod Mālīn*, *Pod Vēlī kāmīk*, [Pod Voljak i rupa], *Podbadānj*, *Potknēžīna*, *Potkotōr*, *Potpēhōvo*, *Potprčāvac*, *Podrāžica*, *Pod studenāc*, *Podšupērā*, *Podvōrskā*, *Poli Rībāra*, [Spod Barsi], [Spod Šepić], [Vela Drenova], *Vēlī Bōk*, [Veli Kolovrat], [Zad Kulentić], [Zad Vid];

7. Posebna zemljopisna imena: *Dobrodōl*.

B. Zemljopisna imena od drugih toponima:

Kotōrskā Drāga, *Lučīca Podvōrskā*.

C. Hidronimi.

1. Zemljopisni termini u hidronimiji:

- hidronimi koji označavaju izvorišta: *Ĵāmīna*, *Sōpālĵ*, *Vrūtāk*;
- hidronimi koji označuju protočne vode: *Potōčina*, *Potōk*;
- hidronimi koji označuju prirodna zbirališta vode: [Kalac], *Kalāškā*, [Kalina], [Loki], *Lōkva*;
- hidronimi motivirani mokrinom zemljišta: *Cedīlnica*, *Kāla*, *Mēlnīca*;

2. Hidronimi u odnosu prema drugim toponimima: *Bānje na Krēščū*, *Bānje pōli Vrūtākā*, *Lōkva na Kotōru*;

3. Hidronimi nastali ljudskom djelatnošću: *Hrvāckē bānje*, *Mādārsckē bānje*, *Studenāc*, [Zdenac].

D. Obalna ili primorska toponimija.

1. Zemljopisni termini u obalnoj toponimiji:

- toponimi od zemljopisnih termina: *Ōbala*;
- toponimijske metafore i drugi toponimi koji upućuju na izgled tla: *Črñī mīl*, *Dumbōkō*;

2. Odras životne zbilje u obalnoj toponimiji:

- gradnje pomorskoga i drugoga karaktera u toponimima: *Mālā palāda*, *Pōrat*, *Vēlā palāda*, *Zāda Škuljērē*;

E. Kulturno-povijesni i gospodarstveni toponimi.

1. Odras društvenoga života u toponimiji:

- toponimi sa spomenom na stara zdanja i obitavališta: *Balustrāda*, *Čīrkūl*, *Dvōrāc*, *Dvōrskā*, *Gamazīn*, *Grāckī pārk*, *Īgrališčē/Īgralište*, *Kīno*, *Kūpališnī pārk*, *Mālī pārk*, *Mīrcā*, *Mīrščē*, *Na plāce*, *Plīvalište*, *Selō*, *Sokolāna*, *Škōla*, *Vēlī pārk*;

- b) toponimi u vezi s upravnom vlašću: *Kněžina, Zâjam*;
  - c) toponimi u vezi s ribarstvom: *Lādvić/Lādvič, Poli Ribāra, Šupērã*;
  - d) toponimi u vezi s tradicionalnim zanimanjima: *Lōnčari*;
  - e) toponimi u vezi s vjerskim organizacijama: *Kaštěl, Klōštār*;
  - f) toponimi u vezi sa zdanjima i lokalitetima obrambenoga karaktera: *Badānj, Kotōr*.
2. Kulture, tlo i njihovo iskorištavanje:
- a) poljoprivredni termini u toponimiji: [Duga ledina],³⁵ [Gornje njivi], *Kraj Vrti*, [Leha],³⁶ [Lešica], [Njivica], *Nivice/Njivice*, [Pod ledina] [Pod njivi], *Pōlje, Poljica, Sād*, [Vrt], [Vrtina], [Vrtini], *Zābrājdi*;³⁷
  - b) toponimi u vezi s privođenjem tla kulturi: [Gornji umejak], [Gromača],³⁸ *Gromāčine/Gromāčini, Krč*, [Med krč], *Pōžār*, [Požarina], [Stara ledina], [Umejak],³⁹ *Vělā gromāča, Vělī grūh*;⁴⁰
  - c) toponimi koji se odnose na objekte poljoprivredne namjene: [Guvno],⁴¹ *Malenica, Mālīn*, [Staro guvno];
  - d) toponimi u vezi s vapnarstvom: *Ĵapnenica*;
  - e) toponimi koji označuju putove: *Magistrāla, Mōst, Mōstić*.
3. Odras duhovnoga života u toponimiji:
- a) sakralni elementi u toponimiji: *Cimītēr pōli Frātār, Cimītēr pōli Svētōga Antōna, Cimitēr pōli Svētōga Ivāna, Cimitēr/Cimitēr, Cirkvėnā*, [Cirkveno], *Frātarskō Pōlje, Kalvārija*, [Na kapelice], [Plovanov zajam], [Pod sv. Mikul], *Vělā Crikva, Vidōvo, Žimīdēr/Žimidēr*.

F. Toponimi antroponimnoga postanja.

1. Dvočlana imena:
- a) toponimi od antroponima i zemljopisnoga termina: *Gūljanov dōlāc, Lōvrićev mūl*;
  - b) toponimi od antroponima i apelativa koji se odnose na biljni

³⁵ *Leđina* ž. 'livada'.

³⁶ *Lēhā* ž. 'komad obrađene zemlje'.

³⁷ *Brājda* ž. '1. stupovi s poprečnim žicama po kojima se penje vinova loza; 2. vinograd'.

³⁸ *Gromāča* ž. 'suhozid'.

³⁹ *Umējak* m. '1. ograđeni šumarak; 2. neobrađeni prostor kojim se hoda među dvjema njivama'.

⁴⁰ *Grūh* m. '1. brdo nanesenoga kamenja; 2. usitnjeno kamenje'.

⁴¹ *Gūvnō* s. 'mjesto na kome se vrši ili mlati žito'.

pokrivač: *Titov gaj*;

- c) toponimi od antroponima i poljoprivrednih termina: [Filipovi vrti], [Josipov sad];

2. Jednočlana imena:

- a) toponimi od posvojnih pridjeva: [Cokovo], [Dešenovo], *Dragoljīn/ Draguljīn*, *Duševo*, [Guljanovo], *Ivānčićevo*, [Konštinkino], [Kuzmikino], [Matino], [Mavrovo], *Osipovo*, *Sõpāljskã*, [Tominovo], *Tõnčićevo*, *Vinodõlskã*
- b) antroponimi u funkciji toponima: *Bēnićī*, *Brõžīnī*, *Ĵankõvićī*, *Kãtmićī*, *Košuljãndićī*, *Matkõvićī*, *Pãvlićī*, *Škãljanī*, *Zõrićićī*.

G. Toponimi nesigurnoga postanja ili nejasne motiviranosti.⁴²

Dūnõć, *Godãć*, *Kõlovrãt*, *Letãj/Lětãj*, *Marčãnskã*, *Pěhõvo*, (*Petãk*), *Sãkãlj*, *Salãj/Sãlãj*, (*Spojãmãni*), *Stõlčë*, *Stõlnič/Stõlnić*, *Vīdi*.

9. Popis i opis toponima

Abecedno su ispisani pronađeni toponimi na crikveničkome području. Toponimi koje su ispitanici prepoznali i njihovi sklonidbeni oblici zapisani su kurzivnim oblikom pisma i akcentuirani. Ako neki sklonidbeni oblik nije potvrđen u ispitanika pored oznake za padež stavljen je upitnik, ?. Toponimi dvostrukih realizacija na fonološkome planu odvojeni su kosom crtom, /. Ako toponim varira u rodu ili u broju njegove realizacije odvojene su dvostrukom kosom crtom, //. Ukoliko se potvrđeni toponim razlikuje od zapisa istoga toponima u gruntovničkome popisu i u popisu katastarskih čestica (v. bilješku 1), nakon padežnih oblika donosi se oblik toponima zapisan u gruntovničkome i katastarskome popisu u uglatim zgradama. Oni toponimi koje ispitanici nisu prepoznali iz gruntovničkoga popisa i iz popisa katastarskih čestica ispisani su kao zasebne natuknice u obliku zapisanome u gruntovničkome popisu i u popisu katastarskih čestica u uglatim zgradama, [].⁴³ Ako se u gruntovničkome popisu i u popisu katastarskih čestica nalazi nekoliko različitih zapisa istoga toponima odvojeni su kosom crtom, /. Nakon lingvističkih podataka slijede informacije o toponimu, te se daje ili pretpostavlja njegova etimologija. Nakon znaka → slijedi slovo karte na kojoj se određeni toponim

⁴² U zgradama se navode toponimi koji imaju pučku etimologiju.

⁴³ U višečlanim je nepotvrđenim toponimima, obavijesno veliko ili malo slovo apelativa, jer upućuje na to radi li se o posrednome ili neposrednome odnosu toponima prema drugim toponimima iz okoline. Nepotvrđeni toponimi uglavnom predstavljaju imena obradivih površina, šuma, pašnjaka, livada...

nalazi i broj pod kojim se toponim na karti može pronaći. Potvrđeni toponimi kojima je u ispitivanju određen smještaj prikazani su na karti koja je zbog veće preglednosti podijeljena na četiri dijela (A, B, C, D). Toponimi imaju brojeve redoslijedom kojim se nalaze u abecednome popisu.

[Bačina].

Badānj (G *Bādñjā*, DL *Bādñjū*; A = N; I *Badñjōn*). Kasnoantička gradina na 60 m n. v. na istoimenome kamenome brdu u zaleđu Crikvenice. Obrambena kula, osmatračnica i sklonište do 1323. godine kada je uništena u potresu. Kula je bila ovalnoga tlocrta sa sustavom obrambenih zidova u dva prstena. Utvrda je *Badānj* danas ruševina koja u svojem središnjemu dijelu krije ostatke dobro sačuvane pravokutne kasnoantičke kule s dobro očuvanom vodospremom (Škrgatić 2002: 120). Ime se najčešće povezuje s izgledom badnja ‘velike posude’ od pslv. *бѣднѣ као toponomastička metafora. Emilij Laszowski (Laszowski 1923: 207) smatra kako se *Badānj* izvorno mogao zvati *Kotor*. Naime, *Kotōr* se počinje pojavljivati u povijesnim ispravama⁴⁴ gotovo usporedno s prestankom života na *Bādñjū*. No, stanovnici su *Bādñjā*, iste godine kada ih je zadesio potres, vjerojatno otišli u već utemeljena naselja. Sljedeća je pretpostavka o izvornome imenu *Bādñjā* da podrijetlo njegova imena treba potražiti u imenu naselja *Kostēlj* (lat. *castellum* ‘utvrda’) u Vinodolu, gdje je jednim dijelom moglo biti preseljeno stanovništvo *Bādñjā* (Car i dr. 2008: 25). Pučka etimologija pretpostavlja i motivaciju u glagolu *badñjiti* ‘bdjeti’ (Ivančić-Dusper 2001: 55),⁴⁵ što bi odgovaralo funkciji koju je *Badānj* imao. → B, 1.

Badñica (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Vjerojatno deminutiv od *badanj*s depalataliziranim /ɲ/.

[Badnjići].

Balustrāda (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Šetnica uz more od *Přivališta* do *Kīna* sagrađena 1926. godine. Uređena ogradom od balustara (tal. *balaustrata* ‘priručje, ograda’ < *balaustro* ‘vrsta potpornih stupića’) do koje je dopiralo more. Nasipavanjem obale dobivene su četiri plaže ispred *Balustrādē*, a ograda je maknuta 1998. godine. Danas je sačuvan mali obnovljeni dio kao spomenik uz drugu plažu na šetnici. → C, 2.

⁴⁴ »Prvi spomen *Kotora* datira se 1323. godinom, po prijepisu iz 1635. Tada na skupu o razvodu zemalja kotorskih, griških i beogradskih sudjeluju kotorani Paval, Vlona, Ivan i Stipan Parnišić.« (Starac 2004: 174).

⁴⁵ Usporedi *bādār* ‘budan’ (Mohorovičić-Marčín 2001: 23), *badřiv* ‘budan’ (Turina-Šepić 1977: 12), *badřit* ‘bdjeti’ (Turina-Šepić 1977: 12).

Bànje na Krēščù, v. Hrvāckē bānje.

*Bànje pòli*⁴⁶ *Vrūtškà*. Prvo drveno kupalište na *Petākù* uz ušće *Dubrāčini* sagrađeno 1888. godine. Bilo je u funkciji do 1911. godine. Prvi dio od tal. *bagno* 'kupelj', *bānje* ž. mn. G *bānj*, D *bānjān*, A *bānji*, L *bānjah*, I *bānjami*. U drugome dijelu sačuvan stari toponim *Vrūtāk* 'vrelò' od pslv. *v(ь)гѣтъкъ po obližnjemu *vrutku* čija je voda tekla usporedo s *Dubrāčiniūn* i ulijevala se u more na mjestu *banje*. Pretpostavlja se da je *Vrūtāk* bio jedan od rukavaca *Dubrāčini*. Na dijelu nekadašnjega *Vrūtškà* nalazi se i toponim *Mōstūc*. → C, 3.

[Belac].

[Belci].

Bēničī (G *Bēnīc*; D *-ēn*; AI = N; L *-ēh*). Naselje iznad gradskoga groblja na brdu *Vēlī Bōk*. Po prezimenu *Bēnić*, *Bēnčić* (: Benedikt). → D, 4.

[Blagdanovo].

[Bočina].

[Bok pod Kotor].

[Brajdica].

[Breg].

Brōzīnī (G *Brōzīn*; D *-ami*; AI = N; L *-ah*). Naselje ispod naselja *Gromāčini*. Po prezimenu *Brōzīna* (: Ambroz). → A/C, 5.

[Cedilina].

Cedīlnica (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Vjerojatno hidronim u vezi s prasl. *čediti.

Cimītēr pòli Frātār. Danas nepostojeće groblje ispred crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije. → C, 6.

Cimītēr pòli Svētōga Antōna. Danas nepostojeće groblje kod crkve Sv. Antona. → C, 7.

Cimītēr/Cimītēr (G *Cimītēra/Cimītera*; DL *Cimītēru/Cimīteru*; A = N; I *Cimītērōn/Cimīterōn*). Danas ime za gradsko groblje, prije znano kao *Cimītēr pòli Svētōga Ivāna*.⁴⁷ Od lat. *coemeterium* 'groblje'. U govoru za ovaj toponim prisutne obje varijante, dok se naglasna varijantnost ne javlja u toponimima *Cimītēr pòli Frātār* i *Cimītēr pòli Svētōga Antōna*. → C, 8.

Cīrkūl (G *Cīrkula*; DL *Cīrkulu*; A = N; I *Cīrkulōn*). Središnji trg u Crikvenici. Bivše okupljalište starijih mještana, usp. *Na plāce*, *Pod mūrivicūn*. Od tal. *circolo* 'krug'. → C, 9.

⁴⁶ Prijedlog 'kraj, pokraj'.

⁴⁷ Danas u frazemu *pòc Svētōmu Ivānu* 'umrijeti'.

Cirkvèṅā (G *Cirkvèṅē*; DL *Cirkvèṅe/Cirkvèṅōj*; A *Cirkvèṅu*; I *Cirkvèṅūn*).
Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Za etimologiju vidi *Cirkvèṅica*.

[Cirkveno].

[Cokovo].

[Crekvišće].

Crkvèṅiškō Pòlje (G *Crkvèṅiškōga Pòlja*; D *Crkvèṅiškōmu Pòlju*; A = N; L *Crkvèṅiškēn Pòlju*; I *Crkvèṅiškēn Pòljēn*), v. *Pòlje*.

Črṅī mōl, v. *Črṅī mūl*.

Čēlnīk (G *Čēlnīka*; DL *Čēlnīku*; A = N; I *Čēlnīkōn*), [Čelenik]. Kršovita strmina ispod *Sòpāljskē*. Prvotno je značenje sveslavenske imenice *čelo* bilo 'ono što je uzdignuto'. → A, 10.

Čèškā kolōnija (G *Čèškē kolōnijē*; DL *Čèškōj kolōnije*; A *Čèškū kolōniju*; I *Čèškūn kolōnijūn*). Češko dječje odmaralište *Česka detska ozdravny Marie Steyskalové* izgrađeno 1909. godine. U toponimu ostao oblik češkoga pridjeva. Odmaralištu se 1948. godine preuređuje u Oporavilište za rekonvalescentnu djecu *Primorka* od kada se za taj predio kaže *Prīmōrka*. → A, 11.

[Čišćina].

Črṅī mūl (G *Črṅēga mūlā/mūla*; D *Črṅōmu mūlū/mūlu*; A = N; L *Črṅēn mūlū/mūlu*; I *Črṅēn mūlōn*). Nakad pristanište i škver za ribarske brodove, danas predio grada i kupalište s vezovima za barke. Pješćane plaže u Crikvenici nastale su nanosima pijeska iz *Dubrāćini*. Na *Črṅēn mūlū* more je plitko i kad se pijesak digne more je tamno (*črṅō*). Od pslv. *mūl̥* 'blato koje nanosi voda, riječno blato, sitan pijesak u vodi' (*usp.* Brozović Rončević 1999: 27). Isto *Lōvričev mūl*. U novije vrijeme *Črṅī mōl* prema tal. *molo* 'mjesto za pristajanje i vez brodova'. → A, 12.

[Desputica].

[Dešenovo].

[Do Kolovrata].

Dobrodōl (G *Dobrodōlā*; DL *Dobrodōlū*; A = N; I ?), [Dobar dol]. Livada sa šumom iza *Dōlcā*. Toponomastička sraslica od atributa *dobar* i imenice *dol*. Na krševitome je tlu drvo bilo veoma cijenjeno.⁴⁸ → D, 13.

Dōlčā (G *Dōlcā*; DL *Dōlcū*; A = N; I *Dōlcēn*). Naselje u *Gōrnjēn Krāju* i najveća udolina na području Crikvenice, plodno i obradivo tlo. Deminutivna

⁴⁸ »(...) atribut *dobar* nije u opreci prema *zao*, već, po svom starijem značenju, sa *slab* i *loš*.« (Šimunović 2004: 187).

izvedenica od *dōl* kojoj je zatrto deminutivno značenje, a prevladalo je terminološko značenje ‘doline između brda’. → B, 14.

[Dolčić].

Dōlnjā Dūžica, v. *Dūžica*.

Dōlnjā Dvōrskā, v. *Dvōrskā*.

[Dolnje Polje].

[Dolnji Rubi].

Dōnjā Kotōrskā Drāga, v. *Kotōrskā Drāga*.

[Donji dolčići].

[Donji Voljak].

Drāga (G -*ē*; DL -*e*; A -*u*; I -*ūn*). Naselje u *Gōrnjēn Krāju* s udolinama blagih kosina između brjegova s obradivom površinom gdje se nekada uzgajala vinova loza (u podnožju brda *Drēnin*). Dijeli se na *Drāga Dōnjā* (v. *Lōnčari*) i *Drāga Gōrnjā* (v. *Vidi*). Od pslv. *dorga ‘trag, brazda povučena na terenu’, po zakonu likvidne metateze *dra-* (*usp.* Skok 1971: 429).

Drāga Dōnjā, v. *Drāga*.

Drāga Gōrnjā, v. *Drāga*.

Dragoljīn/Draguljīn (G -*a*; DL -*u*; A = N; I -*ōn*), [Dragolin]. Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Vjerojatno od osobnoga imena *Drāgo*.

[Dragotin].

[Dražica].

[Dražina].

Drēnin (G -*a*; DL -*u*; A = N; I -*ōn*). Predio u *Gōrnjēn Krāju*, brdo i najviši vrh na 381 m n. v. Na tome predjelu pronađena je prapovijesna gradina koja je imala najbolji pregled morskih i kopnenih prolaza, pregled Vinodolskoga kanala, te prolaza iz Vinodolske doline niz tok *Dubrāčini* prema moru. U starim spisima i *Drinin*.⁴⁹ S naseljem *Škīljanī* spojen u naselje *Zōričićī*. Nekada je na tome predjelu rasao drijen. → D, 15.

Drēnōva (G -*ē*; DL -*e*; A -*u*; I -*ūn*). Borova i hrastova šuma na padinama *Drēnina*. → D, 16.

[Drenovo].

[Drmunić].

---

⁴⁹ »Sud u Novome rješava 1450. godine spor između Grižanaca i Kotorana oko zemlje Drinin, koja se rješava u korist Kotora, čiji su stanovnici vjekovima gospodarili ovim područjem.« (Car i dr. 2008: 32)

Dubrāčina (G -i; DL -e; A -u; I -ūn). Potok koji izvire kod Maloga Dola na 190 m n. v. i teče prema jugoistoku kao površinski nastavak ponornice Ličanke. Pretpostavlja se kako je *Dubrāčina* imala deltasto pružanje do mora. Regulacija potoka počela u 20. stoljeću. Ulijeva se u more kod *Vēlē Crikvi*. Po pronađenim kamenim stupovima sa željeznim kolotovima za vezivanje barke pretpostavlja se da je ušće bilo šire te da je *Dubrāčina* bila plovna do gradine *Badānj*. U vezi s pslv. *dǫbrъ uz *dǫbrъ ‘stablo; hrast’ (usp. Skok 1971: 449–450). Uz *Dubrāčinu* je rastao hrast medunac. Isto *Potōk* i u starijoj literaturi *Vinodōlčica*. → C, 17.

Dūga/Dūgā (G *Dūgē/Dūgē*; DL *Dūge/Dūgē*; A *Dūgu/Dūgū*; I *Dūgōn/Dūgōn*). Naselje na ulazu u Crikvenicu iz smjera Dramlja. Nekada obradive površine na izduženome području koje su se uzdizale od mora do današnje *Magistrālē*.⁵⁰ Od pslv. *dǫlgъ ‘dug’ (Anić i dr. 2002: 280). Usp. *Dūžica*. → A, 18.

[Duga ledina].

Dumbòkō (G -ōga/-a; D -ōmu/-u; A = N; L -ēn/-u; I -ēn/-ōn). Uvala prema naselju Selce. Pridjev koji je vjerojatno opisivao more u uvali, ali je drugi dio sintagme otpao. Pridjev *dubok* nastao ukrštanjem *dupsti* od *dǫlbtī i odraza pslv. *glǫbokъ (usp. Gluhak 1993: 209). Petar Skok (usp. Skok 1971: 451) pretpostavlja da je već u pslv. *glǫbokъ bilo umetnuto /m/ koje ima onomatopejsko značenje. → D, 19.

Dūnōc (G -a; DL -u; A = N; I -ōn), [Dumoč]. Udolina u *Gōrnjēn Krāju* sa stablima hrasta i bijeloga graba u posjedu stanovnika *Gōrnjēga Krāja*. Motivacija imena nepoznata. → B, 20.

Dušēvo (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Zaravan na predjelu *Podbadānj*. Ime po razrušenoj crkvi Sv. Duha iz 12. stoljeća. → B, 21.

Dūžica (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). Izduženo naselje na kamenitome obronku iznad crkve Sv. Antona. Dijeli se na *Dōlnjū Dūžicu* i *Gōrnjū Dūžicu*. Od neodređenoga pridjeva ženskoga roda, *dūga* → C, 22.

Dvōrāc (G *Dvōrcā*; DL *Dvōrcū*; A = N; I *Dvōrcōn*). Dio predjela *Kāla*. Uobičajeno je bilo u *Kāli* da je postojao jedan *dvōr* (od prasl. *dvorъ) ‘dvorište’ za više kuća. *Dvōrāc* je najveće dvorište u *Kāli*.⁵¹ → C, 23.

Dvōrskā (G -ē; DL -ōj; A -ū; I -ūn). Jedno od najstarijih naselja Crikvenice pored gradskoga groblja. Spominje se 1621. godine u ispravi kojom Nikola Zrinski dopušta ribaru Ivanu Katniću izlov na predjelu *Podvōrskā* i *Pod*

⁵⁰ Pri ispitivanju, ispitanici nisu mogli točno odrediti smještaj, već su za nekoliko lokaliteta unutar istoga smjera pružanja dali ime *Dūga*.

⁵¹ Prostor koji su mladi *Kālari* prije Drugoga svjetskoga rata koristili i kao malo nogometno igralište.

Gospā. Nekada se naselje zvalo *Kätnicī* po prezimenu *Kätnić*. Spuštanjem *Dvōrčana* (čuje se i *Dvōrčāna*) prema moru nastala *Podvōrskā* ili *Dōlnjā Dvōrskā*. Po tlocrtu pavlinskoga samostana (v. bilješku 11.) vidi se kako se *Dvōrskā* nalazila jednim svojim dijelom na pavlinskim zemljištima koja su, kako se pretpostavlja, bila ograđena zidom.⁵² Po toponimu *Ogragie* koje se spominje u darovnici Nikole IV. Frankopana, opisanoga na tome području, može se pretpostaviti da je riječ bila o suhozidima koji su ograđivali *dvōre* ‘dvorista’. → D, 24.

[Filipovi vrti].

[Fratarica].

Frātarskō Pōlje (G *Frātarskōga Pōlja*; D *Frātarskōmu Pōlju*; A = N; L *Frātarskēn Pōlju*; I *Frātarskēn Pōljēn*), v. *Pōlje*.

Gamazīn (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Gospodska kuća koja je pripala gradu Grižanima 1672. godine (Laszowski 1923: 203), a služila je kao skladište u luci.⁵³ U *Gamazīnu* se uredila i prva škola (1820. godine) koja je tamo bila smještena do 1970. godine. Mnogi još uvijek cijeli kompleks oko te kuće zovu *Škōla* (*Stārā škōla*). Kuća je djelomično srušena 1895. godine kada se gradila *Vinodōlskā*. Danas su u njoj prodajni prostori. Oblik nastao metatezom glasova. → C, 25.

[Gladno].

[Goč].

Godāč (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Teško pristupačan proplanak u zaleđu *Kotōra*, nasuprot *Bādnjū*. Pretpostavlja se da se treća i najstarija utvrda naselja *Ad Turres* nalazila na ovome lokalitetu. Motivacija imena nepoznata. → B, 26.

Gorīca (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). Jedno od najstarijih naselja Crikvenice na kamenitome brijegu u blizini današnjega centra. Iznad njega je crkva Sv. Antona. Nekada je pored te crkve bilo groblje (*Cimūtēr pōli Svētōga Āntōna*). S lijeve strane, gledajući s mora, živjele su obitelji *Matějčić*, a s desne strane obitelji *Cār*. Deminutivna izvedenica od *gora* ‘brijeg, brdo’. → C, 27.

[Goričina].

[Gornja Drenova].

⁵² »Od oca san puno puti čul, da j' negda, kako su stari ljudi pravili, va Dvorskoj bil dvorac, opasan velen zidom, ki j' hodil se dole do mora, i da j' Dvorska po ten dvorcu dobila ime. - Reć će to Vito Katnić Lukac (r. 1931.) čiji j' otac (Ivan) i sam, va svojoj mladoste videl ostatki toga zida (...)*»* (Ivančić Dusper 2001: 29).

⁵³ Grižane su, zajedno s Belgradom, upravljale Kotorom i lukom uz ušće Dubračine.

Görnĵā Dūžica, v. *Dūžica*.

Görnĵā Kotõrskā Drāga, v. *Kotõrskā Drāga*.

[Gornje njivi].

[Gornje Polje].

*Görnĵī Krāĵ*⁵⁴ (G *Görnĵēga Krāĵa*; D *Görnĵēmu Krāĵu*; A = N; L *Görnĵēn Krāĵu*; I *Görnĵēn Krāĵēn*). Skupno ime za naselja *Židīnā/Židīnē/Židīnī*, *Šupērā*, *Ladvīc*, *Drāga*, *Dōlāc* i *Zōričić*. → D, 28.

[Gornji umejak].

[Gornji Voljak].

[Grabotina].

Grāckī pārk (G *Grāckōga pāрка*; D *Grāckōmu pāрку*; A = N; L *Grāckēn pāрку*; I *Grāckēn pārkōn*), v. *Vēlī pārk*.

[Gravica].

[Gromača].

Gromāčīne/Gromāčīni (G *Gromāčīn*; D *Gromāčīnān*; A *Gromāčīni*; L *Gromāčīnah*; I *Gromāčīnamī*). Danas naselje, nekada obradive površine. Na ovome su predjelu bili najveći i najviši suhozidi (*gromāči*)⁵⁵ na crikveničkome području koji nisu zaštićeni pri izgradnji naselja. *Gromāčīne/Gromāčīni* je augmentativni oblik od riječi *gromāči*. → A, 29.

Gūljanov dōlāc (G *Gūljanovōga dōlcā*; D *Gūljanovōmu dōlcū*; A = N; L *Gūljanovēn dōlcū*; I *Gūljanovēn dōlcēn*). Plodna površina u zaleđu Crikvenice prema sjeveroistoku s hrastovom šumom.⁵⁶ Motivacija prvoga dijela imena nije jasna. → B, 30.

[Guljanovo].

[Guvno].

[Harljevo].

[Horhiljevo].

Hrmentūnskā cēsta (G *Hrmentūnskē cēstē*; DL *Hrmentūnskōj cēste*; A *Hrmentūnskū cēstu*; I *Hrmentūnskūn cēstūn*). Ulica izgrađena 1933. godine (danas *Zvonimirova ulica*). Radnici su bili plaćeni u robi (*hrmentūn* 'kukuruz') umjesto u novcu. Isto *Kukurūznā cēsta*. → C, 31.

⁵⁴ Prezimena: *Gřzičić*, *Pāvlić*, *Zōričić*, *Skomērža*...

⁵⁵ Zidovi do metar i pol visine naslagani od suhoga neobrađenoga kamena koji se vadi pri obradi zemlje.

⁵⁶ Dva hrasta medunca (lat. *Quercus pubescens Willd*) stara oko 400 godina ušla su u Upisnik zaštićenih dijelova prirode pod naznakom: 926, kategorija "Spomenik prirode - rijetki primjerak drveća", skupina SP-RPDS.

Hrùsta (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). Novije naselje iznad *Magistrālē* ispod *Görnĵega Krĵa* izgrađeno na stijinama. Toponim se u značenju ‘kamen, hrid’ (*usp.* Vinja 1998:201) spominje i u toponimima dobrinjskoga područja na otoku Krku *Hrùstina*, *Hrùsti*, *Vělā hrùsta* (Jelenović 1973: 217). → D, 32.

Hrvāckē bānje (G *Hrvāckēh bānj*; D *Hrvāckēn bānjān*; A *Hrvāckē bānji*; L *Hrvāckēh bānjah*; I *Hrvāckēmi bānjami*). Kupalište koje 1900. godine sagradila crikvenička Općina otvoreno svim crikveničkim gostima. Bilo je u funkciji do 1953. godine, kada ga je srušilo olujno jugo. Motivacija imena u odnosu na *Mādārskē bānje*. Isto *Bānje na Krēščū*, ime motivirano smještajem *banje* na predjelu *Krēšāc*. → C, 33.

Īgrališčē/Īgralište (G -ā; DL -ū; A = N; I -ōn). Predio gdje se nalazi nogometno igralište pored kojega se sada obavljaju arheološka iskopavanja, u predjelu *Podbadānj*. → C, 34.

[Ilo].

Ivānčićevo (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Predio koji se protezao od vrha predjela *Gořica*, do mora i predjela *Krēšāc*. Godine 1759. predano u leno⁵⁷ Jurju Ivančiću. I danas na tome predjelu najraširenije prezime *Ivānčić*. → C, 35.

Ĵāmina (G -ē/-i; DL -e; A -u; I -ūn). Područje današnje tržnice. Augmentativ od pslv. *jama ‘ono što je iskopano’. »Mnoge se jame pune oborinskim vodama, no neke imaju podzemna vrelišta« (Brozović Rončević 1997: 25). Može se pretpostaviti da je postojao izvor vode, vjerojatno jedan od podzemnih rukavaca *Dubrāčimi*. U neposrednoj je blizini bio i *Vrūtāk*, v. *Bānje pōli Vrūtākā*. → C, 36.

Ĵankōvičī (G *Ĵankōvič*; D -ēn; AI = N; L -ēh). Ojkonim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Pretpostavljaju da se naselje nalazilo ispod *Gromāčīn* jer im je samo tamo poznato prezime *Ĵankōvič*. → A, 37.

Ĵapnenīca (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn), [Ĵaplenica]. Jama u kojoj se palilo vapno između *Kotōra* i *Dōlcā*. Ime se proširilo na cijeli predio. Od pslv. *аръно/ *варъно ‘kreč’, u crikveničkome govoru *ĵāpnō*. → B, 38.

[Josipov sad].

Ĵūbāvnī pūtīć/puťić (G *Ĵūbāvnōga puťića*; D *Ĵūbāvnōmu puťiću*; A *Ĵūbāvnī puťić/puťić*; L *Ĵūbāvnēn puťiću*; I *Ĵūbāvnēn puťićēn*). Staza ukopana u strmine krša iznad *Vinodōlskē* okružena borovom šumom. Izgrađena tridesetih godina 20. stoljeća, ubrzo je postala šetnica zaljubljenih parova. Duga je 6500 metara, a široka oko 1,5 metra. Staza vodi do *Bādñjā*,

⁵⁷ ‘U feudalizmu, zemljišni posjed dobiven od vladara na uživanje uz određene uvjete’. Anić i dr. 2002: 666).

Kävranovē stēni, Lōkvi i Sōpāljskē. U novije se vrijeme čuje *Ljūbavna cēstica i Ljūbavna stāzica*. → B, 39.

Kāla (G -ē/-ī; DL -e; A -u; I -ūn). Naselje s uskim uličicama u centru Crikvenice pored *Gorīce* (etnik *Kālari*). Od pslv. *kalb* 'blatište' ili sekundarno vrelo (usp. Brozović Rončević 1997: 25).⁵⁸ Nekada se naselje pejorativno zvalo *Kāla de štanjāro* od tal. *stagno* 'bara, baruština'. Može se pretpostaviti da je toponim motiviran vodom, odnosno vlažnošću zemljišta na tome području. Kasnije je vjerojatno došlo do semantičkoga križanja s tal. *calle* 'ulica, staza'. → C, 40.

[Kalac].

Kalāškā (G -ē; DL -ōj; A -ū; I -ūn), [Kalaska]. Najveća lokva na području Crikvenice na zaravni na brijegu ispod *Sōpāljskē*. Nekada izletište. Za etimologiju v. *Kāla*. → A, 41.

[Kalina].

Kalvārija//Kalvārij (G *Kalvārijē//Kalvārija*; DL *Kalvārije//Kalvāriju*; A *Kalvāriju//A = N*; I *Kalvārijūn//Kalvārijēn*). Uređena uzvisina pored naselja *Dūžica* gdje počinje *Ĵūbāvnī putīc* za posjećivanje i hodočašće u vrijeme korizme. Kao ime proširilo se na izgrađeno naselje oko mjesta gdje se nalazi raspelo. → C, 42.

[Kandija].

[Kandijica].

Kaštēl (G *Kaštēla*; DL *Kaštēlu*; A = N; I *Kaštēlōn*). Bivši samostan smješten na ušću Dubračine, uz crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije, danas hotel. Izgradili su ga Frankopani 1412. godine i darovali ga pavlinima. Preuređen 1924./1925. godine kada je cijela zgrada dozidana za jedan kat. Ime je samostana do 18. stoljeća *Klōštār* od lat. *claustrum claudere* 'zatvoriti'. *Vinodolski kaštelanat* (*Curia castellanati*) seli se 1760. godine u pavlinski samostan u Crikvenici pa se nakon toga udomaćilo ime *Kaštēl* od tal. *castello* 'dvorac, zamak'. → C, 43.

Kātnićī (G *Kātnić*; D -ēn; AI = N; L -ēh), v. *Dvōrskā*.

Kävranova stēnā/Kävranova stēn (G *Kävranovē stēnē/Kävranovē stēni*; DL *Kävranovōj stēnē/Kävranovōj stēni*; A *Kävranovu stēnū/Kävranovu stēn*; I *Kävranovūn stēnūn/Kävranovūn stēnūn*). Vrh brda na 290 m n. v. Prvi dio toponima vezan je za pticu gavran (lat. *Corvus corax*) iz porodice vrana. Za izmjenu /g/ u /k/ Petar Skok kod natuknice *galeb/kaleb* piše da je »izmjena nastala možda zbog toga da se ukloni homonimija sa *gal* 'crn' jer

⁵⁸ U crikveničkome govoru očuvano i u *kālac*, *kālina* 'nazivi za male vode stajaćice', *zakalāt* 'zagrabit vodu' i toponim *Kalāškā*.

je ptica bijela« i upućuje na usporedbu s natuknicom *gavran/kavran* (*usp.* Skok 1971: 564). Ovo se objašnjenje sigurno ne može primijeniti na pticu gavran koja je tamne boje. Vjerojatnije je da je promjena onomatopejski uvjetovana glasanjem gavrana koje se čuje kao *korrk* ili *korkh*. Do vrha se može doći samo “četveronoške” po vrlo ostrim stijenama, pa je moguća motivacija bila u ptici koja jedina može bez problema doći na vrh. → A, 44.

Kîno (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Nekadašnja zgrada kina *Ĵadran*, danas ruševna građevina. → C, 45.

[Klančić].

Klòštār (G *Klòštra*; DL *Klòštru*; A = N; I *Klòštrōn*), v. *Kaštěl*.

Kmājāc (G *Kmājčā*; DL *Kmājčū*; A = N; I *Kmājčōn*). Livade u posjedu mještana *Sòpāljskē* koje su nekada služile za ispašu. Nalazi se na predjelu *Podbadānj*. Vjerojatno od *gmajna* > *kmajna* ‘općinski zajednički pašnjak’. → B, 46.

Knēžina (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). Naselje od *Podvòrskē* prema Selcu. Nekada maslinik.⁵⁹ Toponim vjerojatno vezan uz vladanje kneza Martina Frankapana koji je 1447. godine taj predio darovao pavlinima. → D, 47.

[Kočica].

[Kod Senarice].

Kòlovrat (G *Kòlovrata*; DL *Kòlovratu*; A = N; I *Kòlovratōn*). Obradiva površina pod *Drēninōn* u *Gòrnjēn Krāju* kraj *Lōnčār*. Spominje se već u darovnici Nikole Frankopana iz 1412. godine kada se daje na korištenje pavlinima. Motivacija imena nepoznata. → D, 48.

[Konštinkino].

Košuljāndiē (G *Košuljāndiē*; D -ēn; AI = N; L -ēh). Naselje pored *Sòpāljskē* iznad Dramlja. Po prezimenu *Košuljāndiē*. → A, 49.

[Kotlić].

*Kotōr*⁶⁰ (G *Kotōra*; DL *Kotōru*; A = N; I *Kotōrōn*). Naselje na 122 m n. v. na istoimenome brdu istočno od ušća Dubračine. Naselje je izgorjelo u požaru 1776. godine. Danas je *Kotōr* razrušen i napušten.⁶¹ Ime je *Kotōr* moglo nastati od riječi *tōr* što znači ‘ograđeno otvoreno mjesto za držati životinje’. Ipak, najčešće objašnjenje je kako su Hrvati dolaskom na mjesto koje se zvalo *Ad Turres* preveli lat. *ad* ‘kod’ i *turres* (mn. od *turris*) ‘tornjevi, utvrde’. → B, 50.

⁵⁹ »... i najveći je to maslinjak u hrvatskome Primorju« (Hirc 1891: 180).

⁶⁰ Kotorska prezimena: *Stipanić, Lušićić, Župān, Vēljacić, Škiljān, Brozičević...*

⁶¹ Desetljećima jedini, ali i zadnji stanovnik *Kotōra*, *Ljūbo Župān-Mātak* (rođ. 1920.), umro je 1999. godine.

Kotòrskā Drāga (G *Kotòrskē Drāgē*; DL *Kotòrskōj Drāge*; A *Kotòrskū Drāgu*; I *Kotòrskūn Drāgūn*). Udolina između *Kotòra* i *Dōlcā* u podnožju brda *Vēli Bōk*. Dijeli se na *Dōnjū* (koju su obrađivali mještani *Kotòra*) i *Gōrnjū* (koju su obrađivali mještani *Dōlcā*). → D, 51.

Kraj Vrti, [Kraj vrt]. Predio kraj *Sāda*, v. *Sād*. → C, 52.

Krč (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*). Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Kao apelativ znači ‘posjekline u šumi radi dobivanja obradiva tla’ (Šimunović 2005: 245).

Krēšāc (G *Krēšcā*; DL *Krēšcū*; A = N; I *Krēšcēn*). Naselje u klancu u nastavku *Ōbale*.⁶² Naselje kao da je podignuto (“uklesano”) u stijeni. Vjerojatno od pslv. *krēsati ‘siječenjem dati oblik drvu ili kamenu’, jedno od značenja glagola *kresati* (*usp.* Skok 1972: 190). Moguće i od pslv. *krēsъ ‘poganska vatra’.⁶³ → C, 53.

Kūk (G *Kūka*; DL *Kūku*; A = N; I *Kūkōn*). Toponim za stožasto brdo iznad *Dōlcā* i *Lādvića* i za najviši vrh na *Sōpljū* na 357 m n. v. Od pslv. *kuka što pretpostavlja značenje ‘brijeg, izbočina’. → A/D, 54.

Kukurūznā cēsta (G *Kukurūznē cēstē*; DL *Kukurūznōj cēste*; A *Kukurūznū cēstu*; I *Kukurūznūn cēstūn*), v. *Hrmentūnskā cēsta*.

[Kumelčić].

Kūpališnī pàrk (G *Kūpališnōga pàrka*; D *Kūpališnōmu pàrku*; A = N; L *Kūpališnēn pàrku*; I *Kūpališnēn pàrkōn*), v. *Vēlī pàrk*.

[Kuzmikino].

Lādvić/Lādvič (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*). Naselje u *Gōrnjēn Krāju*. Stanovnici su izrađivali *lādve* ‘izdubljeno deblo za plovidbu’ dugo četiri do deset metara. Naselju se ime *Lādvič* 1910. godine mijenja u *Lādvič*. U govoru, čak i u istoga ispitanika, prisutne su obje varijante. → D, 55.

[Laki].

[Leha].

[Lepan].

[Lešica].

Letāj/Lètāj (?). Predio iznad *Lādvića*. Motivacija imena nepoznata. → D, 56.

[Letas].

⁶² Najčešće prezime: *Štřpanić*.

⁶³ Moguće je da je i na tome predjelu postojao običaj paljenja Ivanjskoga krijesa. Krijesovi su se palili kako bi bili vidljivi od vinodolskoga zaleđa pa do otoka Krka (u brdima oko Grižana, u naseljima Matkovići, Sopaljska, Ladvić, Petak, Podvorska i u mjestima otoka Krka nasuprot Crikvenice).

[Loki].

Lòkva na *Kotòru*. Prirodno sabiralište vode na *Kotòru*. Kasnije uređeno i ograđeno kamenom. Puni se kišnicom. → B, 57.

Lòkva (G -i; DL -e; A -u; I -ūn). Najveće prirodno sabiralište vode iznad *Sòpāljskē*. Puni se kišnicom. Od pslv. *loky ‘bara, kaljuža; jezero’. → A, 58.

Lònčari (G *Lònčār*; D -ima; AI = N; L -ēh). Naselje u *Gòrnjēn Krāju*. Nekada poznato kao *Dràga Dònjā*. Stanovnici su izrađivali glineno posuđe (*lònci*), v. *Dràga*. → D, 59.

Lòvrićev mül (G *Lòvrićevoga mülà/mùla*; D *Lòvrićevomu mülù/mùlu*; A = N; L *Lòvrićevēn mülù/mùlu*; I *Lòvrićevēn mùlōn*). Po porodici *Lòvrić*, ribarima koji su radili i živjeli na *Črnēn mùlù*, v. *Črnī mùl*.

[Lozun].

Lučica Podvòrskā (G *Lučičē Podvòrskē*; DL *Lučice Podvòrske*; A *Lučicu Podvòrskū*; I *Lučičūn Podvòrskūn*). Pristanište i vezovi za čamce u naselju *Podvòrskā*. → D, 60.

Lučica (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). Predio uz *Dubrāčinu* kod *Īgrališćā*. Deminutiv od pslv. *lōka ‘zavoj, obala uz zavoj rijeke’. Pretpostavlja se kako je ušće bilo šire te da je *Dubrāčina* bila plovna do gradine *Badānj*. Sve do regulacije *Dubrāčini*, Crikveničani su vezali svoje brodice u tome predjelu. → C, 61.

Lučina/Lučīnā (G *Lučīne/Lučīnē*; DL *Lučīne/Lučīnē*; A *Lučīnu/Lučīnū*; I *Lučīnūn/Lučīnūn*). Livade uz *Dubrāčinu* na predjelu *Podbadānj*. Nekada u posjedu mještana *Sòpāljskē* (većinom stočara) kojima su služile za ispašu. Vjerojatno je augmentativ od pslv. *lōka budući da u blizini već postoji toponim *Lučica*. U govoru, čak i u istoga ispitanika, prisutne su obje varijante. → B, 62.

[Lug].

[Luk].

[Lunkova].

[Lunkovo].

Mādārskē bānje (G *Mādārskēh bānj*; D *Mādārskēn bānjān*; A *Mādārskē bānji*; L *Mādārskēh bānjah*; I *Mādārskēmi bānjami*). Kupalište sagrađeno mađarskim kapitalom 1894. godine na kojemu su se uglavnom kupali mađarski gosti. Nakon otvorenja hotela *Nadvojvoda Josip* (1895. godine, danas hotel *Therapia*) bilo je namijenjeno isključivo hotelskim gostima. Danas glavna gradska plaža. → A, 63.

Magistrāla (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). Ime dijela Jadranske magistrale, crikveničke

obilaznice. *Magistrāla* dijeli Crikvenicu na dio ‘*spod Magistrālē*’ i na dio ‘*znad Magistrālē*’. Dio *Magistrālē* je i vijadukt, *Mōst*, a za predio ispod mosta često se kaže ‘*spod Mōstā*’.⁶⁴ → A, 64.

Mālā palāda (G *Mālē palādi*; DL *Mālōj palāde*; A *Mālū palādu*; I *Mālūn palādūn*), v. *Pōrat*. → C, 65.

Malenīca (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Mlin *Fīlīpa Knēza* u *Vinodōlskōj*. Od pslv. *мѣлнѣ ‘mlin’. → C, 66.

[Mali gmajac].

[Mali Kolovrat].

Mālī pàrk (G *Mālōga pàrka*; D *Mālōmu pàrku*; A = N; L *Mālēn pàrku*; I *Mālēn pàrkōn*). Park izgrađen 1926. godine uz početak *Balustrādē*. → C, 67.

Mālīn (G *Mālīna*; DL *Mālīnu*; A = N; I *Mālīnōn*). Toponim poznat ispitanicima, ali su mu smještaj određivali na različitim predjelima. U gruntovnici piše *Osipovo pod Malin* i *Malin u Lučini* pa je vjerojatno to predio kod *Malenīcē*. Ne zna se je li to jedan naziv za isti mlin ili su postojala dva mlina na tome predjelu. → B, 68.

[Malnice].

Marčānskā (G *-ē*; DL *-ōj*; A *-ū*; I *-ūn*), [Marčanska/Marčaska]. Predio u naselju *Dūga*. Motivacija imena nepoznata. → A, 69.

[Marženica].

[Materina draga].

[Matino].

Matkōvičī (G *Matkōvīć*; D *-ēn*; AI = N; L *-ēh*). Naselje između *Dūžicē* i *Prčāvca*. Po prezimenu *Matkōvić*. → A/C, 70.

[Mavrovo].

[Med krč].

[Melina].

Mēlnīca (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Moguće u blizini mora ili *Dubrāčini* jer je osnova pslv. *мѣлѣ ‘mulj, sitan pijesak’.

[Metlini].

[Mihovilica].

Mīrcā (G *Mīrcē*; DL *Mīrcē*; A *Mīrcū*; I *Mīrcūn*). Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Genitiv od *mirac* ‘zidić’ prema *mīr*

⁶⁴ Toponimi *Magistrāla* i *Mōst* nisu srasli s prijedlozima ‘*spod*’ i ‘*znad*’, nego su prijedlozi zadržali svoju gramatičku funkciju izražavanja prostornih odnosa.

‘zid’ od lat. *mūrus* ‘zid, bedem’. Ispitanici su toponim također povezali s ruševinama starih zidova. U gruntovničkome popisu piše da je to obradiva površina.

Miršćē (G *-ā*; DL *-ū*; A = N; I *-ōn*). Toponim poznat ispitanicima, ali mu nisu mogli odrediti smještaj. Ispitanici su toponim povezali s ruševinama starih zidova, v. *Mīrcā*.

[Mlaka/Mljaka].

[Mogarić].

Mōst (G *Mōstā*/*Mostā*; D *Mōstū*/*Mostū*; A = N; L *Mōstū*/*Mostū*; I *Mōstōn*/*Mostōn*), v. *Magistrāla*.

Mōstīc (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*). Predio na ulazu u današnju tržnicu. Pretpostavlja se kako je postojao mostić na jednome od rukavaca *Dubrāčini*, v. *Bānje pōli Vrūtķā*. → C, 71.

Mūrvenīca (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Predio ispod *Sōpāljskē* prema *Košuljāndīcēh* gdje se sadilo drvo dud ili *mūrva* (lat. *Morus alba*) radi uzgoja dudova svilca čije su se svilene čahure prodavale. Danas građevinska zona. → A, 72.

[Na dno Rupi].

[Na Jamini].

[Na kapelice].

Na plāce. Bivša tržnica na predjelu gdje se danas nalazi hotel *International* i poštanski ured pored današnjeg središnjeg trga. Često sinonim za *Cīrkūl*.

[Na podanku].

[Nad Franku].

Nērēz (G *Nēreza*; DL *Nērezu*; A = N; I *Nērezōn*), [Nerež]. Neobradiva površina pored predjela *Nīvice/Njīvice*. Postverbal od pslv. *rēzati, pslv. *rēz s prefiksom *ne-* (usp. Skok 1973: 134) ‘zapuštena zemlja, neplodno zemljište’. → A, 73.

Nīvice/Njīvice (G *Nīvīc*; D *-ān*; A *-e*; L *-ah*; I *-ami*). Obradivan teren na uzvisini iznad *Magistrālē* ispod *Sōpāljskē*. → A, 74.

[Njivica].

Ōbala (G *-ē/-ī*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Prvi red kuća od *Cīrkula* do *Krēščā*. → C, 75.

Ōblā (G *ē*; DL *-ōj/-e*; A *-ū*; I *-ūn*). Vrh brda *Sōpālĵ* na 343 m n. v. Od pslv. pridjeva *обль ‘okrugao’. Vjerojatno je drugi dio sintagme bio *stēn*. → A, 76.

[Ograda].

[Okrulica].

[Opatičevo].

[Orljak].

[Osečina].

[Osek].

Ošipovo (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Predio pored *Malenūce*. Od osobnoga imena *Josip*. → A/C, 77.

[Pančica].

Pāvlić (G *Pāvlić*; D -ēn; AI = N; L -ēh). Zaselak u naselju *Vidi*. Po prezimenu *Pāvlić*. → D, 78.

Pēhovo (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Na istočnoj strani *Kotōra* na putu prema *Dōlcū*. Motivacija imena nepoznata. → D, 79.

*Petāk*⁶⁵ (G *Petākā*; DL *Petākū*; A = N; I *Petākōn*). Naselje na ušću Dubračine preko puta *Vēlē Crīkvi* koje je naseljeno nakon požara na Kotoru. Motivacija imena nepoznata.⁶⁶ → C, 80.

[Plandišće].

Pļivalište (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Morski bazen uz *Mālū palādu*. → C, 81.

[Plovanov zajam].

[Pod Bok].

[Pod Cirkveno/Pod Crkveno].

[Pod črišnjū].

Pod Gospā. Morsko područje ispod crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije. → C, 82.

Pod Kalāškūn, [Pod Kalaškom]. Obradiv predio ispod lokve *Kalāškā*. → A, 83.

[Pod Kav].

Pod krāj. Prostor ispod naselja *Krēšāc*, gdje su se prije početka organiziranoga turizma i izgradnje velike luke, *lādve* izvlačile na kopno. U crikveničkome govoru *krāj* znači 'obala, kopno'. → C, 84.

---

⁶⁵ Prezimena: *Matějčić* i *Cār*.

⁶⁶ Pučkom je etimologijom izvedeno nekoliko motivacija:

1. Mjesto na sajmu koje se održavalo na *Petākū* za *Vēlū Gospū* plaćalo se *petākōn* (neznani novac i neznana vrijednost).
2. Sajam se održavao svakoga petoga dan u tjednu (N jd. *pētāk* i *petāk*).
3. Mjera kojom su se mjerile masline za mlin (*tōš*) zvala se *petāk* (a na *Petākū* su bila dva *tōša*).

[Pod Križevsko].

[Pod ledina].

[Pod Loki].

[Pod lozu].

Pod Mālīn. Predio oko *Mālīna*. → A/B, 85.

[Pod Mihovilica].

Pod mūrvicūn. Bivše okupljalište starijih mještana u samoj sredini *Cīrkula* ispod *mūrvice* ‘duda’. Nekada je ime bilo *Pod mūrvicami*, ali jedna je *mūrva* srušena u eksploziji miniranoga Općinskoga turističkoga odbora 16. lipnja 1945. godine. → C, 86.

[Pod njivi].

[Pod oreh].

[Pod raštel].

[Pod rupu].

[Pod sv. Mikul].

Pod ūlikvami/Pod ūlikvinami. Danas nepostojeće groblje za naselja *Spojāmānī*, *Krēšāc*, *Matkōvičī*, *Brōžīnī*, *Gromāčīne/Gromāčīni* i *Sōpāljskā*. Ostatci pokojnika preseljeni su na gradsko groblje 1902. godine kad se počeo uređivati *Vēlī pārk* na istome mjestu. Nema pisanih tragova, ali može se pretpostaviti kako je tu bio maslinik (*ūlika*, *ūlikva* ‘maslina’). → C, 87.

Pod Vēlī kāmīk. Izvor vode ispod uzdignutoga kamena u krugu *Ĵūbāvnōg putīca*. Vrelo *Pod Vēlī kāmīk* presušilo je nakon jakoga potresa 1916. godine. → A/B, 88.

[Pod Voljak i rupa].

[Podančina].

Podbadānj (G *Podbādñjā*, DL *Podbādñjū*; A = N; I *Podbadñjōn*), [Pod Badanj]. Predio ispod predjela *Badānj*. → B, 89.

Pothrāsīć (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*). Predio na *Črñēn mūlū* na kojemu je postojao izvor vode (spominje se kao jedan od vrutaka na crikveničkome području koji se koristio za pranje rublja). Vjerojatno se nalazio ispod stabla hrasta. → A, 90.

Potknēžīma (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Predio pored predjela *Knēžīmē* prema Selcu. → D, 91.

Potkotōr (G *Potkotōra*; DL *Potkotōru*; A = N; I *Potkotōrōn*). Predio ispod naselja *Kotōr*. → B/D, 92.

Potpēhōvo (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*). Predio ispod predjela *Pēhōvo*. → B, 93.

- Potprčāvāc* (G *Potprčāvāca*; DL *Potprčāvācu*; A = N; I *Potprčāvācōn*), [Pod Prčāvāc]. Predio ispod naselja *Prčāvāc*. → A, 94.
- Podražīca/Podražīca* (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Predio na *Črnēn mūlū*. U katastarskome popisu nalazi se predio *Dražīca* (deminutiv od *drāga*), ali ga ispitanici nisu potvrdili. → A, 95.
- Podstudēnāc* (G *Podstudēncā*; DL *Podstudēncū*; A = N; I *Podstudēncōn*/*Podstudēncōn*), [Pod Studenāc]. Predio ispod naselja *Studenāc*. → D, 96.
- Podšūpērā* (G *Podšūpēr*; D *Podšūpērīma*; A = N; L *Podšūpērāh*; I *Podšūpērī*). Predio ispod naselja *Šūpērā*. → D, 97.
- Podvōrskā* (G *-ē*; DL *-ōj*; A *-ū*; I *-ūn*), v. *Dvōrskā*. → D, 98.
- Podzōričićī* (G *Podzōričić*; D *-ēn*; AI = N; L *-ēh*), [Pod Zorinčići]. Predio ispod naselja *Zōričićī*. → D, 99.
- Pōlje* (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ēn*). Obradiva površina koja se protezala s obje strane *Dubrāčīni*, od njezina ušća do *Podbādnyā*. Orađivalo se do 1954. godine kada su se na tome predjelu počele graditi škola, vatrogasni dom, ambulanta, tržnica... Područje je nekada pripadalo pavlinima pa se zvalo i *Frātarskō Pōlje*. Isto *Crkvēniškō Pōlje*. → C, 100.
- Poli Rībāra*. Statua ribara podignuta 10. rujna 1980. godine, rad kipara Zvonka Cara na početku *Vēlē palādi*.⁶⁷ → C, 101.
- Poljīca* (G *Poljīc*; D ?; A = N; L *Poljīcāh*; I *Poljīcamī*). Danas napušteno naselje iznad *Sōpāljskē*. Obradiva površina ispresijecana suhozidima. Naselje je imalo devet stanovnika 1837. godine, a 1841. godine više se ne spominje. Stanovnici su se preselili u Dramalj. → A, 102.
- Pōrat* (G *Pōrta/Pōrtā*; DL *Pōrtu/Pōrtū*; A = N; I *Pōrtōn/Pōrtōn*). Gradska luka. Do 1871. godine crikveničko pristanište je bio drveni gat koji se protezao u more u smjeru današnjega glavnoga lukobrana. Taj je gat bio dug oko 20 metara. Gradska je luka dovršena 1873. godine. Od tal. *porto* 'luka'. Kraći je lukobran, *Mālā palāda*, produžen 1885. godine za 20 metara, a 1920. godine veliki lukobran, *Vēlē palāda*, za 50 metara. → C, 103.
- [Portić].
- Potōčina* (G *-ī*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*). Pritok *Dubrāčīni*. Augmentativ od *potōk*. → B, 104.
- Potōk* (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*), v. *Dubrāčīna*.
- Pōžār* (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*). Predio na vrhu naselja *Dūga*. Vjerojatno u vezi s privođenjem tla kulturi. Ispitanici se ne sjećaju nekoga velikoga požara na tome području. → A, 105.

⁶⁷ Jedini spomenik ribarstvu u Crikvenici, tradicionalnome crikveničkome načinu priređivanja.

[Požarina].

Prčāvca (G *Prčāvca*; DL *Prčāvcu*; A = N; I *Prčāvčōn*). Naselje na brijegu pored *Matkōvičī*. Moguće u vezi s *prtiti* ‘natovariti na leđa’, jer se pored toga naselja nalazi stari put (*prt* ‘uska staza’) za *Sōpāljskū*. → A, 106.

[Preklanac].

[Prepoved].

Previjak (G *Previjka*; DL *Previjku*; A = N; I *Previjkōn*). Prijevoj na predjelu *Potkotōr*. Od prasl. *viti. → B, 107

Prīmōrka (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). v. *Čěškā kolōnija*.

[Protićevo].

[Rabac].

[Rezina].

[Rič].

Rīmskī mōst (G *Rīmskōga mōstā/mōstā*; D *Rīmskōmu mōstū/mōstū*; A = N; L *Rīmskēn mōstū/mōstū*; I *Rīmskēn mōstōn/mōstōn*). Stari most na *Potōčini* na sjeveroistočnoj padini *Kotōra*. Nije potvrđeno je li most zaista izgrađen u razdoblju rimskoga doba. U blizini je mosta pronađen željezni rimski legionarski bodež koji tipološki pripada najranijemu razdoblju rimskoga doba u nas, krajem 1. stoljeća prije Krista. → B, 108.

[Robolina].

[Rovna].

[Rubi].

Sād (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Danas dio *Dūžicē*, nekada obradiva površina stanovnika *Goričē*, *Kālē* i *Dūžicē* sa vinogradom. Postverbal od *saditi, ovdje u značenju ‘nasad’. Ispitanici nisu bili sigurni je li toponim *Vrti* drugo ime za *Sād*. Toponim *Vrti* opisivali su na istome mjestu s istim karakteristikama, a moguće je zbog toponima *Kraj Vrti* koji se nalazi pored *Sāda*, v. *Kraj Vrti*. → C, 109.

Sākāl̄j (?). Slap na potoku *Potōčine*, pritoku *Dubrāčine*. Motivacija imena nepoznata. → B, 110.

Salāj/Sālāj (?). Predio prema *Sōpāljskōj*. Motivacija imena nepoznata. → A, 111.

[Selina].

Selō (G -ā; DL -ū; A = N; I -ōn). Nekada obradiva površina ispod *Kāle*. Danas kuće iza prvoga reda kuća na *Ōbale*. → C, 112.

[Senarica].

Sokolàna (G -ē; DL -e; A -u; I -ūn). Sokolski dom⁶⁸ izgrađen 1934. godine na predjelu *Petāk* na mjestu nekadašnje ribarnice. Kasnije Dom kulture u Crikvenici. Srušen 1986. godine. Danas parkiralište. → C, 113.

Sõpāl̥j (G *Sõplja*; DL *Sõplju*; A = N; I *Sõpljēn*). Gradina na istoimenome brdu koje se uzdiže iznad Crikvenice između Dramlja i Triblja u Vinodolskoj dolini. Gradina se u kasnoj antici rabila kao povremeno izbjegličko stanište. Od pslv. *sop- ‘dahtati’ što se povezuje s izvorom iz stijene, podvodnim terenom s mnogo vrutaka koji s jakim šumom prodiru iz zemlje i vodom koja s velikim šumom pada s kakve visine (*usp.* Brozović Rončević 1997: 22). → A, 114.

Sõpāl̥jskā (G -ē; DL -ōj; A -ū; I -ūn). Jedno od najstarijih i najviših naselja Crikvenice. *Sõpāl̥jskā* je, kao seoska cjelina, zaštićeni spomenik kulture jer predstavlja tipičan ruralni prostor bivše vinodolske knežije. Posvojni pridjev od *Sõpāl̥j*. → A, 115.

[Spod⁶⁹ Barsi].

[Spod Šepić].

Spojāmāni (G *Spojāmān*; D -ima; AI = N; L -ēh). Predio iznad *Krēščā*. Motivacija imena nepoznata.⁷⁰ → C, 116.

[Stara ledina].

[Stari zajam].

[Staro guvno].

Stōlčē (G -ā; DL -ū; A = N; I -ēn). Predio u *Marčānskōj*. Motivacija imena nepoznata. → A, 117.

Stōlnič̥/Stōlnič (G -a; DL -u; A = N; I -ōn). Prijevoj na *Kotōru* na 142 m n. v. Jedan od putova kojim su Crikveniĉani išli po drva u Vinodol. Motivacija imena nepoznata. → B, 118.

[Stran].

Studenāc (G *Studēncā*; DL *Studēncū*; A = N; I *Studēncōn/Studēncōn*). Predio iznad *Bēniĉī* gdje je bio jedan izvor vode. Od pslv. *studēnъsь (poimeniĉen pridjev od *studēnъ + -ъc) ‘zdenac, vrelo’ (*usp.* Brozović Rončević 1997: 17). → D, 119.

[Šararovo].

⁶⁸ Sokolski je pokret utemeljio 1862. godine u Pragu Miroslav Tyrš, s ciljem »tjelesnog, moralnog i intelektualnog odgoja naroda« na domoljubnoj osnovi. Po uzoru je na češki model Hrvatski sokol kao nacionalna sportsko-kulturna organizacija osnovan u Zagrebu 1874. godine. Podružnica je u Crikvenici otvorena 1906. godine.

⁶⁹ Prijedlog ‘ispod’.

⁷⁰ Puĉkom se etimologijom ime povezuje s tal. *sogliā mani* što ispitanici prevode kao ‘zasukati rukave’, a doslovan prijevod je ‘oderati (kožu) ruku’. Motivaciju nalaze u vrsnim i marljivim radnicima koji su živjeli na tome predjelu.

[Šćahovo].

Škìljanī (G *Škìljān*; D *-ima*; AI = N; L *-ēh*). Naselje u *Gōrnjēn Krāju*. Po prezimenu *Škìljan*. S predjelom *Drēnin* spojen u naselje *Zōričićī*. → D, 120.

Škōla (G *-ē*; DL *-e*; A *-u*; I *-ūn*), v. *Gamazīn*.

Škōlskā (G *-ē*; DL *-ōj*; A *-ū*; I *-ūn*), v. *Vinodōlskā*.

[Škrapa].

Šupērā (G *Šupēr*; D *Šupērīma*; A = N; L *Šupērāh*; I *Šupēri*), [Supera]. Naselje u *Gōrnjēn Krāju* u kojemu su se popravljale *lādve*. Nalazi se pored naselja *Lādvič* gdje su se *lādve* izrađivale. Od *šupērīt* ili *kalafatāt*,⁷¹ ‘začepljivati pukotine na plovilu’. Od pslv. *šup- ‘jama, rupa, šupljina’. → D, 121.

Titov gāj (G *Titovōga gājā*; D *Titovōmu gājū*; A = N; L *Titovēn gājū*; I *Titovēn gājēn*). Spomen-park žrtvama političkoga nasilja na predjelu *Podbadānj*. → B, 122.

[Tominovo].

Tōnčićevo (G *-a*; DL *-u*; A = N; I *-ōn*). Naselje iznad *Dūžicē*. Nekada obradiva površina u vlasništvu stanovnika *Goričē*. Od osobnoga imena *Antōn*. → A/C, 123.

[Trevijak].

Trstēnā (G *Trstēnē*; DL *Trstēnē/Trstēnōj*; A *Trstēnū*; I *Trstēnūn*). Predio u *Pōlju*, v. *Pōlje*. Vjerojatno po *trstici*, *trski* koja je rasla uz *Dubrāčīnu*. Od pslv. *tr̥st̥s* ‘trstika’. → C, 124.

[Tugarska].

[Tupala].

Ūlikvine (G *Ūlikvīn*; D *Ūlikvinān*; A *Ūlikvini*; L *Ūlikvinah*; I *Ūlikvinami*). Maslinik. Ispitanici su toponim povezali s grobljem *Pod ūlikvami*. U grunтовnici piše kako se nalazi *pod Prćavac* što bi odgovaralo vezi s grobljem.

[Umejak].

VēlāCrikva (G *Vēlē Crikvi*; DL *Vēlōj Crikve*; A *Vēlū Crikvu*; I *Vēlūn Crikvūn*). Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije. Župna crkva. → C, 125.

[Vela Drenova].

Vēlā gromāča (G *Vēlē gromāčē*; DL *Vēlōj gromāče*; A *Vēlū gromāču*; I *Vēlūn gromāčūn*). Vrh brda *Kūk* iznad *Dōlcā* i *Lādvičā*, v. *Kūk*. → B/D, 126.

Vēlā palāda (G *Vēlē palādi*; DL *Vēlōj palāde*; A *Vēlū palādu*; I *Vēlūn palādūn*), v. *Pōrat*. → C, 127.

⁷¹ Od *kalafāt* ‘tesar brodograditelj’ i prezime *Kalafātīc*.

Vèlì Bòk (G *Vèlōga Bòka*; D *Vèlōmu Bòku*; A = N; L *Vèlèn Bòku*; I *Vèlèn Bòkōn*). Brdo na kojemu se nalazi naselje *Bènićī*. Od pslv. *bokъ 'strana', čest toponim za strminu, što je karakteristika krškoga terena. → D, 128.

Vèlì grūh (G *Vèlōga grūhā*; D *Vèlōmu grūhū*; A = N; L *Vèlèn grūhū*; I *Vèlèn grūhōn*). Najveći očuvani *grūh* 'hrpa sitnoga kamenja koje se bacalo na hrpu pri obradi zemlje ili izgradnji kuće' u naselju *Kotōr* na 125 m n. v. Od onomatopejske praslavenske riječi *grohot* '1. buka, lupa kod padanja; 2. sitno kamenje' s »varijacijom onomatopeje u prvom samoglasu /o/ > /u/« (*usp.* Skok 1971: 624). → B, 129.

[Veli Kolovrat].

Vèlì mōst (G *Vèlōga mōstā/mōstā*; D *Vèlōmu mōstū/mōstū*; A = N; L *Vèlèn mōstū/mōstū*; I *Vèlèn mōstōn/mōstōn*). Kameni most izgrađen 1826. godine. Dio Jadranske magistrale do 1980. godine kada se izgradila crikvenička zaobilaznica. → C, 130.

Vèlì pàrk (G *Vèlōga pàrka*; D *Vèlōmu pàrku*; A = N; L *Vèlèn pàrku*; I *Vèlèn pàrkōn*). Bivše groblje, v. *Pod ùlikvami*. Počeo se uređivati 1902. godine. Imao je visoki spomenik od 8 metara koji je napravljen 1932. godine u spomen otvaranju gradskoga vodovoda, glazbeni paviljon i tenisko igralište. Godine 1956. na jednome dijelu *Vèlōga pàrka* proširena je plaža i izgrađena cesta koja vodi prema Dramlju. Isto *Grăckī pàrk*, *Kūpališnī pàrk*. → A/C, 131.

[Veli red].

[Veli umejak].

Vīdī (GL *Vīdēh*; D *Vīdīma*; AI = N). Naselje u *Gōrnjēn Krāju*. Nekada poznato kao *Drāga Gōrnjā*. Motivacija imena nepoznata, v. *Drāga*. → D, 132.

Vīdōvo (G -*α*; DL -*u*; A = N; I -*ōn*). U zaleđu *Kotōra* prema *Godāču*. Pretpostavlja se, zbog toponima, kako je na tome području postojala kapela Sv. Vida. → B, 133.

Vīnodōlčīca (G -*ē*; DL -*e*; A -*u*; I -*ūn*), v. *Dubrāčina*.

Vīnodōlskā (G -*ē*; DL -*ōj*; A -*ū*; I -*ūn*). Ulica koja vodi iz crikveničkoga centra prema unutrašnjosti u Vinodolsku dolinu. Uređena je 1894. godine i od tada nosi to ime. Prije se zvala *Škōlskā*. → A, 134.

[Voljačina].

[Voljak].

[Vršak].

[Vrt].

[Vrtaljić].

[Vrti ispod Lukića].

[Vrtina].

[Vrtini].

Vrūtāk (G *Vrūtākā*; DL *Vrūtākū*; A = N; I *Vrūtākōn*). Toponim koji se javlja na dva mjesta. Prvi je onaj sačuvan u toponimu *Bānje pōli Vrūtākā*, dok drugi imenuje predio na *Ōbalē* na kojemu je također postojao izvor vode. Za etimologiju v. *Bānje pōli Vrūtākā*. → C, 135.

[Vutavić].

[Za dragi].

[Za kuće].

[Za mliki].

Zābrājdi. Šumarak u predjelu *Potkotōr*. Toponomastička sraslica od prijedloga i N mn. ž. *brājdi* (G *brajād*) '1. stupovi s poprečnim žicama po kojima se penje vinova loza; 2. vinograd'. → B, 136.

[Zad Kulentić].

[Zad Vid].

*Zāda/Zād*⁷² *Škuljērē*. Predio od *Vēlē palādi* do ušća *Dubrāčini*. Od tal. *scogliera* 'zaštitno kamenje uz lukobran' (Ivančić-Dusper 2003: 102). → C, 137.

[Zadnji vrt].

Zājam (G *Zājma*; DL *Zājmu*; A = N; I *Zājmōn*). Predio u blizini *Stōlmīča*. Postverbal *jam s prefiksom, od pslv *jēti 'uzeti, posuditi'. Vjerojatno u vezi sa zaposjedanjem obradivih površina. → B, 138.

[Zdenac].

Zōričićī (G *Zōričićī*; D -ēn; AI = N; L -ēh), [Zoričić/Zorinčići]. Najviše naselje u *Gōrnjēn Krāju*. Po prezimenu *Zōričić*. Naselje spojeno od naselja *Škūljanī* i predjela *Drēnin*. → D, 139.

[Žanićevo].

Židīnā//Židīnē//Židīnī (G *Židīnē//Židīn*; D *Židīnē//Židīnān*; A *Židīnū//Židīnī*; L *Židīnē//Židīnāh*; I *Židīnūn/Židīnāmi*), [Zidina]. Naselje u *Gōrnjēn Krāju* iznad *Bēničićī*. Motivacija imena nepoznata, možda ima veze sa suhozidima. → D, 140.

Žimīdēr/Žimidēr (G *Žimīdera/Žimidēra*; DL *Žimīderu/Žimidēru*; A = N; I *Žimīderōn/Žimidērōn*), [Žimaderi]. Naselje na brijegu nasuprot *Kotōru* iznad nekadašnje antičke keramičke tvornice. Pretpostavlja se da je bilo groblje stanovnika *Ad Turresa*. U govoru se javljaju iste naglasne varijante kao i u *Cimītēr/Cimitēr*. → A/C, 141.

---

⁷² Prijedlog 'iza'.

Literatura

- ANIĆ, VLADIMIR; BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA; GOLDSTEIN, IVO; GOLDSTEIN, SLAVKO; JOJIĆ, LJILJANA; MATASOVIĆ, RANKO; PRANJKOVIĆ, IVO 2002. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.
- BARAC-UJČIĆ, MLADEN 2004. *S Kirije par besed*. Rijeka – Crikvenica: Adamić – Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 1997. Hidronimi s motivom vrelišta na povijesnom hrvatskom jezičnom području. *Folia onomastica Croatica* 6, Zagreb, 1–40.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 1999. Nazivi za blatišta i njihovi toponimijski odrazi u hrvatskome jeziku. *Folia onomastica Croatica* 8, Zagreb, 1–44.
- CAR, ANDREA; MALATESTINIĆ, IVICA; STARAC, RANKO; ŠKRGATIĆ, SANJA; BOKULIĆ, SNJEŽANA; BALAŽEVIĆ, IVAN 2008. *Crikvenica: kamik, more i čovik*. Crikvenica: Grad Crikvenica.
- DEJANOVIĆ, MIRKO; JERNEJ, JOSIP 1970. *Hrvatskosrpsko-talijanski rječnik*. Zagreb: Školska knjiga.
- DEJANOVIĆ, MIRKO; JERNEJ, JOSIP 1973. *Talijansko-hrvatski ili srpski rječnik*. Zagreb: Školska knjiga.
- GLUHAK, ALEMKO 1993. *Hrvatski etimološki rječnik*. Zagreb: August Cesarec.
- HIRC, DRAGUTIN 1891. *Hrvatsko primorje: slike, opisi i putopisi*. Zagreb: Knjižara Lav. Hartman (Kugli i Deutsch).
- IVANČIĆ-DUSPER, ĐURĐICA 2000. *Pod murvicun*. Rijeka – Crikvenica: Adamić – Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.
- IVANČIĆ-DUSPER, ĐURĐICA 2001. *Suhore: zabilješki od Crkvenice i malo okolo nje*. Rijeka – Crikvenica: Adamić – Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.
- IVANČIĆ-DUSPER, ĐURĐICA 2003. *Crkveniški besedar*. Rijeka – Crikvenica: Adamić – Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.
- IVANČIĆ-DUSPER, ĐURĐICA 2004. *Zmed gromač: dih negdanje Crkvenice*. Rijeka – Crikvenica: Adamić – Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.
- IVANČIĆ-DUSPER, ĐURĐICA 2006. *Putevima naših starih*. Crikvenica: Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.
- IVANČIĆ-DUSPER, ĐURĐICA 2009. *Crikvenica zi štajona va štajon*. Crikvenica: Centar za kulturu Dr. Ivan Kostrenčić.
- JELENOVIĆ, IVE 1973. Mikrotoponimija dobrinjskog područja na otoku Krku. *Hrvatski dijalektološki zbornik* 3, Zagreb, 151–318.
- KORENČIĆ, MIRKO 1979. *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971*. Zagreb: JAZU.
- KRIŠTAFOR, VLADIMIR 1995. *Knjižnice i čitaonice u Crikvenici*. Rijeka: Libellus.

- LASZOWSKI, EMILIJ 1923. *Gorski Kotar i Vinodol: dio državine knezova Frankopana i Zrinskih, mjestopisne i povjesne crtice*. Zagreb: Matica hrvatska.
- LIPOVAC VRKLJANIN, GORANKA 2007. Otkriće lokalne rimske keramičarske radionice u Crikvenici. *Annales Instituti Archaeologici* 3/1, Zagreb, 83–87.
- LUKEŽIĆ, IVA 1990. *Čakavski ikavsko-ekavski dijalekt*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
- LUKEŽIĆ, IVA 1996. *Trsatsko-bakarska i crikvenička čakavština*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
- MAHULJA, IVAN 2006. *Rječnik omišaljskog govora*. Rijeka: Riječki nakladni zavod; Omišalj: Općina Omišalj.
- MATEJČIĆ, RADMILA 1988. Uvod. *Prošlost i baština Vinodola*. Zagreb: Povijesni muzej Hrvatske, 9–15.
- MOGUŠ, MILAN 1977. *Čakavsko narječje*. Zagreb: Školska knjiga.
- MOGUŠ, MILAN 2002. *Senjski rječnik*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Senj: Matica hrvatska Senj.
- MOHOROVIČIĆ-MARIĆIN, FRANJO 2001. *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*. Rijeka: Adamić.
- Primorske novine* [ur. IVICA ŠUBAT], 2008. [br. 62] – 2009. [br. 74]. Crikvenica: Neriz.
- RIGONI, ANTUN. *Spomenica župe Crikvenica (1914–1941)*. Arhiv župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Crikvenici.
- SKOK, PETAR 1971–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I–IV*. Zagreb: JAZU.
- SOKOLIĆ-KOZARIĆ, JOSIP; SOKOLIĆ-KOZARIĆ, GOJKO 2003. *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog*. Rijeka – Novi Vinodolski: Vlastita naklada.
- STARAC, RANKO 2004. Kulturno-povijesna baština sela Kotor. *Vinodolski zbornik* 9, Rijeka – Crikvenica, 165–185.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2004. *Bračka toponimija*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2005. *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
- ŠKRGIĆ, SANJA 2002. Izletnička tura “Frankopanski Vinodol”. *Vinodolski zbornik* 8, Rijeka – Crikvenica, 115–131.
- ŠKRGIĆ, SANJA 2004. Darovnica kneza Nikole IV. Frankopana pavlinskom redu, 14. kolovoza 1412. *Vinodolski zbornik* 9, Rijeka – Crikvenica, 201–210.
- TURINA, ZVONIMIR; ŠEPIĆ, ANTON 1977. *Rječnik čakavskih izraza: Područje Bakarca i Škrljeva*. Rijeka: Riječko književno i naučno društvo.
- UREMOVIĆ, VLADIMIR 1997. *Povijest crikveničkog ribarstva*. Crikvenica: Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.

- UREMOVIĆ, VLADIMIR 2002. *Pavlini u Crikvenici*. Rijeka – Crikvenica: Adamić – Ustanova u kulturi “Dr. Ivan Kostrenčić”.
- VINJA, VOJMIR 1998.–2004. *Ĵadranske etimologije. Ĵadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku I–III*. Zagreb: HAZU–Školska knjiga.
- VRANIĆ, SILVANA 2005. *Ĉakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.

The toponymy of Crikvenica

Abstract

This article presents a toponomastic corpus of the town of Crikvenica. After the introduction and a cultural and historical overview, the article discusses the history of the name Crikvenica and provides a linguistic analysis of the local toponyms, as well as the structural and semantic classification of those toponyms. Finally, the article provides a list of three hundred toponyms and descriptions of two hundred toponyms, as well as a toponymic map of the area studied.

Ključne riječi: toponimija, Crikvenica, čakavski ekavski dijalekt, lingvistička analiza, strukturalna i semantička klasifikacija

Key words: toponymy, Crikvenica, Ĉakavian Ekavian dialect, linguistic analysis, structural and semantic classification

Karta 1

Karta A

Karta B

Karta C

Karta D